

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto naprej . . . K 40—
pol leta . . . K 20—
četrt leta . . . K 10—
za mesec . . . K 3-50

za Nemčijo:

celo leto naprej . . . K 45—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto naprej . . . K 50—

Vprašanjem glede inzeratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakica.
Upravništvo (spodaj, dvorišče levo). Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 35.

Inzerti vsak dan sveder izvenredni nedelje in praznike.

Inzerati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok, ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vln., dvakrat po 11 vln., trikrat po 10 v. Poslano (enak prostor) 30 vln., parče in zahvale (enak prostor) 20 vln. Pri večjih inzeratih po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vedno po makamot. Na samo pisemne naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor oziirati.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 35.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hoči ponj:

celo leto naprej . . . K 36— | četrt leta . . . K 9—
pol leta . . . K 18— | na mesec . . . K 3—

Posamezna številka velja 20 vinarjev

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v I. nadst. levo), telefon št. 34

Za organizacijo Jugoslovanske demokratske stranke.

Živimo v izredno resnih časih. Močni potresni sunki rahljajo dosedaj trdna tla vsemu, kar je bilo. Na še zastrtem obzorju vstajajo čisto nove oblike držav, narodov, nove vladajoče ideje in nov družabni red. Tihe razvoje sile so z vsjo latentno energijo na delu, nikdo ne more te po naravi človeštvu dane sile uničiti. Stara na fizično moč oprta organizacija in avtoriteta ta naravni razvoj lahko zadržuje in ga vodi po peščenih gorskih potih, da se energija za enkrat se sama v sebi uničuje. Toda kako dolgo še! V mukah, v brezkončnem trpljenju in sovrastvu razdivjani človek raztrga vezi avtoritete in discipline ter nebrzdano podira umetno zgrajene ovire in meje nagona in strasti. Rusija je bila velika država z zaostalo ljudsko naobrazbo, vendar bi se od nje srednja Evropa in ostali svet lahko danes marsikaj naučili, posebno oni, ki so postavljeni na oblastvena mesta, da vodijo. Ljudska duša je v svojem jedru in bistvu povsod enaka, zunanje okoliščine jo le nebstveno izpreminjajo. Bodimo pripravljani na velike izpremembe; pripravljamo pa se tudi, da te izpremembe ne uničijo gospodarskih in kulturnih dobrin iz preteklosti, temveč da se izvršijo na način, ki odgovarja človečnosti, pravičnosti, demokratizmu in idealom naše celokupne narodne ohranjenosti.

Vojna divja naprej, v pogorščih njenih grozot so pokopani plodovi človeških rok in misli v sto in sto milijardah, globoko razorana je zemlja od potokov človeške krvi, nikdar se ne vrne izgubljena nenadomestljiva produktivna živa človeška moč. In odgovorni činitelji, ki razpolagajo s to močjo v prid višjim interesom brez soglasja z duhom časa, ali pridejo na svoj jasni račun? Vsaka prelita kri kriči po masčevanju. Bodimo pripravljani, da masčevanje ne zadene nedolžnih žrtve.

Gospodarska razlika med bogatim in revežem se izpreminja v propast in brezdno. Gospodarstvo dobiva danes oblike, ki jih ne pozna nobena narodno-gospodarska teorija. Preko vseh možnih doktrin se je kapitalistična spekulacija razpasla in pritiska do smrti izstradanega malega, gospodarsko neoboroženega človeka k tlom. Zaman so bile vse zakonite odredbe. Brezmočna je oblastvena avtoriteta, zlo postaja vrlina, ideal kristjanske človekoljubnosti podlega, brezvladje premoci med šibkejšim vedno bolj triumfira. Odgovor ruskega človeka je bil boljševizem, ki je rodil novo gorje. Bodimo pripravljani, da se ostrina ne zasadi v one, ki obstoječih razmer niso zakrivil.

Znotraj narodnih mej se bjeje vojna med pojmom absolutne narodnosti in dozvedne, odvisne narodnosti. Če narod nima sam sredstev v rokah, s katerimi goji, organizira vse panoge javnega in narodnega življenja, to ni narod in ostaja vedno privešek drugemu, nadrejenemu narodu. V tej vojski za odvisno narodnost je za nas tolažilno, da je v njej menda več generalov in trompetarjev kot pa oboroženih pešcev, vendar moramo biti na straži. Prepričamo, da ti žalostni generali ne dobio armade!

Vojna je rodila veliko praznoto v naši ljudski prosvetljenosti. Šolska izobrazba je polovičarska, o splošni ljudskošolski obveznosti ne more biti več govora. Umstveno površno naobrazena, moral, mimogrede vzgojena mladina je v službah krvavega Marta. Prosvetno delo knjižnic in po društvi počiva. Po vojni stopi v naše javno življenje napol izobraženo pokolenje. Grozi nam pomočvirjenje javnega življenja, in vojna nenravnost tudi v bodočih mirnih letih. Naša dolžnost bo, da napravimo v narodnem ustroju izpad prosvetnega dela čim manj škodljiv za bodočnost.

V celem svetu je politično strankno življenje silno živahno. V ospredju stojijo narodna in gospodarska vprašanja, dočim so kulturni problemi in razlike v svetovnem naziranju potisnjene močno v ozadje. Stranke narodnega nadvladja so vsprichi novih in aktualnih vprašanj v cepljenju, manjšinske in nacionalne so v združevanju, iščejo potov in moči, da branijo svoje

nacionalne ideale v svobodi in samoodločbi naroda.

Pod vplivom svetovnih dogodkov in v svrhu zbrati močnejše sile za boj narodnostnega načela, se je stara narodno-napredna stranka na Kranjskem prostovoljno razšla, da se preporedi v zvezi z naprednimi organizacijami v ostalih naših deželah na temelju časovnejših in mladih socialnih in demokratičnih potreb v močnejšo in bolj splošno »Jugoslovansko demokratsko stranko«.

Program odgovarja imenu. Gotovo se najdejo tudi voditelji, ki bodo umeli z delom, moderno uvidevnostjo in pravično socialno mislijo in čutom, dati s političnim udejstvom program odgovarjajočo iskreno vsebino. Toda o programu spregovorimo prihodnje tedne kaj več.

Važno je, da je nova stranka postavljena na trdna organizacijska tla. Strankar mora biti obenem strankarsko organiziran, mora pripadati krajevni politični organizaciji, oziroma političnemu društvu. Veže ga strankina politična disciplina. Zato pa mu stranka nudi neposreden vpliv pri vsem svojem delovanju — aktiven in kritičen. Vsakdo lahko dejansko uveljavlja svoje delo in dobre misli po načelih strankinega organizacijskega reda in programa. Do sedaj smo poznali samo somišljenike brez podrobno upredeljenih dolžnosti in pravic. Z mehkih tal smo se postavili na trdna organizacijska podlaga od krajevnih političnih organizacij do zbornih zaupnikov, izvrševalnega odbora in načelstva stranke. Temelj vse organizacije so posebno važne krajeve polit. organizacije. Čim bolj bodo te politično šolane in politično zrele, tem bolj krepka in zdrava bo strankina organizacija. Ves notranji ustroj stranke je tako demokratiziran, da se z enakim težko katera stranka ponaša. Organizacijski red vsebuje vsa sredstva za pravo narodno, pravično socialno in demokratsko politiko v stranki. Stvar krajevnih organizacij pa je, da znajo z marljivim delom za politično prebujo in izobrazbo ta sredstva izrabiti. Zato proči z brezbriznostjo za javno življenje. Brezbriznost je zankanje in pomenja le oporo tistim, ki sovražijo naš narod in ki hočejo videti za vsako ceno zmago bivšega nad sedanostjo. Resni časi nas nujno pozivljajo na pozitivno politično delo. Zbiramo raztresene svoje umstvene in moralne sile. Organizirajmo se, pripravljajmo se, da nas veliki trenutki ne najdejo praznih glav in praznih rok.

Boj zoper veleizdajalce.

Dr. V. K. — Z grofom Czerninom se ne moremo več prerekati zaradi zahtevanega boja zoper izdajalske poslance in druge izdajalce, ki baie sodelujejo s sovražniki Avstrije, kajti grof Czernin je partijo v tem boju v malo dneh izgubil. Czerninovo tozadevno zahtevo si je pa prilastil vitez Seidler, ki nas boža in zagotavlja, da narodu in zvestim politikom noče nič hudega, ki pač hoče, da izmed naših politikov izdajalce na piko vzamemo. Kakor beremo, je tudi dr. Susteršič v krogu svojih zvestih izdal poziv na boj zoper izdajalske naše rojake znotraj in zunaj državnih mej. Toda še zmiraj ne razvidim, kaj prav za prav ti gospodje hočejo in kako utemeljijo svojo zahtevo nasproti nam. Očividno mislijo imenovani gospodje na gotove osebe in gotova dejanja, toda govore nejasno. Dr. Susteršič izjavlja, da je neomajno na stališču edinstvenosti naroda Slovencev, Hrvatov in Srbov, kakor isto povdarja majska deklaracija. Toda kaj drugega so zasledovali doslej Slovenci na vseh shodih in v svojih resolucijah, nego ravno to edinstvo in samostojnost nasproti Nemcem in Madžarom. Kje se najde tu kako izdajalstvo? Ne le češki, tudi nemški listi so zadnje dni povdarjali, da Czernin in tovariši nehoti državo in centralistično vladno obtožujejo, ko rentacijo zoper izdajalske politike. Če je kje kako izdajalstvo, kdo ga je kriv, nego oni, ki ga niso odvrnili! Toda dokler se naši patrioti točno ne izrazijo, ktere domače izdajalce in ktera izdajstva naj pobijamo, hočejo nemara, da se lotimo boja zoper izdajalce izven naših mej.

Naša avstrijska vlada je tako oskosna, da nam zabranjuje napraviti si lastno sodbo na podlagi inozemskih časopisov, kaj je resnice na trditvah, da naši rojaki v Rimu, v Parizu, v Londonu in v Ameriki baie pozivajo k raz-

bitju Avstrije. Kar nemški listi pišejo, sami zmeraj zopet kot netočno preključujejo. Saj nam je še v živem spominu, kako so čez pol leta dolžili baie k Italijanom pobeglega Slovence dr. Pivka, da je domovino izdal. Zdaj pa sam obdolžitelj Markhl svojih trditvev ne vzdržuje več. Ali zahtevajo avstrijski državni krmilariji, da obsojimo mi n. pr. dr. Pivka? Rodbinskega očeta, ponovno odlikovanega hrabrega častnika, o katerem se verjetno trdi, da je ranjen padel v vjetništvo? Kdo si upa nanj kamen vreči?

Kako naj obsojamo vse druge pojave med Jugoslovani, živčimi v inozemstvu? Ali smo o njih poudučeni? Ali naj morda verjamemo to, kar nam servirajo ključki a la »Pester Lloyd«, »Neue freie Presse« itd.? In končno: saj ne smemo govoriti! Pri nas so razmere take, da je to, kar se kakšnemu policajcu ne dopade, že — državi nevarno.

Slovincem se je vsled njihove velike narodne probujenosti priznal pridevek, da so politični narod, kar je za nas zelo častno. Takemu narodu pa njegovi politični delavci ne morejo dopovedati z nekerimi plitvimi poskomi, da je ta ali oni izdajalec. Slovenski kmet, če mu tako resolucijo priporočimo, bode se oglašil na shodu za besedo in bode od domačega poslance zahteval podrobno vzkroke, zakaj naj obsoj izdajalca. Samo ob sebi se torej razume, da bi bilo treba predložiti narodu dokaze in jamstva, da hočejo merodajni činitelji v okviru države jugoslovanske vprašanje rešiti v sporazumu z narodom, boljše nego hoče n. pr. dr. Trumbić. Dokler to ni mogoče, kako pridemo do obsojanja izven države delujočih činiteljev, zlasti če ne poznamo njih načrtov in če ne poznamo njih načrtov naše vlade, da bi jih primerjali. Naše ljudstvo bi svoje poslance s shodov naglano, če bi jih pitali s psovanjem ameriških Slovencev, ki o naši bodočnosti sklepajo in se za njeno zboljšanje potegujejo, dokler se ljudstvu ne dade točna pojasnila, da je tozadevno delovanje napadno in nesposobno. Naš kmet bi govornika podučil, da so naši v Ameriko izseljeni rojaki z dovoljenjem domačih oblasti Avstrijo zapustili in pridobili onstran morja tuje državljanstvo in jim torej nismo opravični nauke dati, kako naj delujejo za Jugoslovansko. S kakšno pravico bi mi branili ameriškim Jugoslovanom, delati si kot svobodni inozemci svoje načrte o rešitvi narodnega vprašanja? Ves svet bi se nam moral smejati, če bi v zmislu Czerninovega poziva iskali na ta način veleizdajalce med našimi rojaki v tujini, ki na svoj način narodu dobro hočejo in so po vseh bojih in človeških postavah k temu opravičeni. Mi nismo dolžni praskati se, kjer nas nič ne srbti. Naša vlada ima dovolj osebe nastavljenih za dobro plačo in tudi brezplačno kot vohune, ki ji naj lovijo izdajalce in pobijajo izdajstvo. Ni dano vsakemu človeku, da bi vohunil in ovajal svoje rojake v teh razmerah. Najzanesljivejšje orožje zoper izdajstvo je pa, da merodajni krogi zadovoljijo sami jugoslovanski narod. Dajte nam jugoslovansko državo in ne pozivajte k pobojem zoper prvobornitlje za isto. S tem boste premagali vse Trumbiče in druge izdajalce.

Ceško časopisje o baronu Burianu.

H. — V Pragi, 18. aprila.

Ceško časopisje je sprejelo imenovanje barona Buriana za zunanega ministra povsem hladno in indiferentno. Skrajša je povzročila nekoliko nervoznosti, da je novi oziroma obnovljeni zunanji minister zvest zaveznik kilke, znane iz časa strahovitih persekucij pod grofom Stürgkhom — toda ozrli smo se po svoji domovini, videli, kako je narod napredoval od tistega časa, kakšno razpoloženje vlada danes med našim ljudstvom in pomirili smo se popolnoma. Naši listi ne izražajo nobenega začudenja, naša javnost ne goji nobene nade, ne pričakuje nobene spremembe dunajske politike. Časopisje je opravilo spremembo v vodstvu zunanje politike s kratkimi članki in se omejuje na to, da beleži dunajske in budimpeštanske vesti. »Venkov« pozdravlja Buriana z uvodnikom »Po madžarsko« — ker se je preje vladalo po nemško. Še konzer-

vativno — klerikalni »Cech« prinaša peščici svojih čitateljev le malo upanja in socialistična »Pravo Lido« ter »Nova Doba« suho konstatirata — »reakcija na vidiku«. Obširnejše se pečajo z novim ministrom brnske »Lidové Noviny«, ki pišejo: Tisza kot preveč prononcirani politik ni mogel sam postati zunanji minister, zato bo izvrševal posle vodilnega državnika po prijatelju baronu Burianu. Čehi in Slovani nimajo razloga, da bi spreminjali svoje stališče. Czernin je odšel, protislovanski sistem je ostal. »Narodni Listy« sadijo v članku, ki je bil večji del konfisciran, enako. Češka sodba je torej povsem enotna. Provizorično ministristvo, pravi državniški »Erstz«, kot znak reakcije in pravi eksponent dualizma: po nemškem prihaja na krmilo madžarsko nasilstvo.

Drugeče sadijo seveda organi praških Nemcev. Pozabiti ne morejo svojega plemenitega Czernina, katerega njihov berolinski kolega grof Reventlow ostenativno naziva Ceha. Nemci so razžaljeni, da niso bili vprašani, kdo bo imenovan za naslednika in da je bil brez njihovega placet izbran Madžar, ki ni nič nego »sluga svojega gospoda Tisze«. Firma se glasi Burian, toda lastnik je Tisza, tisti Tisza, ki je v tej vojni izgubil zadnje ostanke svoje reputacije. Nemci morajo biti budni, morajo z neupanjem gledati v bodočnost ter se zanašati le na lastno silo. Tako pišejo — očitno inspirirano — z Dunaja »Prager Tagblatt«. Interesantno je primerjati te glasove z mnenjem, ki vlada na Nemskem. Tam se vse stranke z zaupanjem naslanjajo na Madžare in zlasti Tisza je na Nemškem popularen. Del avstrijskih Nemcev, katerih glasilo je »Prager Tagblatt«, smatra to politiko očitno za opasno ter bi rad postavil dinastijo proti Madžarom. »Frankfurter Ztg.« svari pred takimi načrti. Opozorja, da se treba čuvati Bismarckove oporoke, ki hoče monarhijo rezervirati edinole za Nemčijo. Nemci in Madžari v monarhiji se morajo zavedati, da so v manjšini in da ne morejo vzdržati, če se ne postavi na njihovo stran še tretji faktor, dinastija. Tako je padeč grofa Czernina napravil med Nemci samimi dovolj zmešnjave, križajo se interesi, krešejo se sode in nemška politika je zagazila v zmote in zapletitje, ki ji povzročajo mnogo skrbi.

Mi hladno opazujemo, kako se bo razpletal ta gordijski voz.

Za hrvatsku srednjo školu u Puli.

Tečajem nekoliko mesece položili su mornari ratne mornarice u Puli preko 50.000 kruna na oltar domovine, da se otvori hrvatskom narodu u Puli toliko potrebna srednja škola. Neopisivo bijaše oduševljenje, kojim su naši junački momci žrtvovali sve svoje novčane prihode za istarsku prosvjeto. Imade mnogo mornara, koji su darovali po 100 i više kruna, dakle sve, čime su raspolagali. Sakupljanje je za našu srednjo školu u Puli upravo sijajno napredovalo i danas bi bila već odavno prekračena svota od 100.000 kruna...

Nijemci u Puli imadu dvije državne srednje škole, dvije muške i dvije ženske pučke škole i dvije građanske škole, a za hiljade i hiljade našega naroda otvorila se ovih dana po dvadesetogodišnjem boju jedna pučka škola. Sada, kad se je narod odlučio na samopomoć, kad se je uzornom požrtvovnošću latio posla za našu narodnu kulturu, eto ti novih zapreka. Svako je sredstvo dobrodošlo našim narodnim neprijateljima, samo da se ne omogući prosvjetni rad našem narodu.

Svojim će nasilničkim srestvima svakako uspeti, ne dode li pomoć. Jugoslaveni! Dužnost je svakoga pojedinca, da priskoči u pomoć braći u Istri. O Vama je zavjena sudbina naše toliko potrebne srednje škole u Puli. Bježnoćka su Istarska djeca po Češkoj i Moravskoj poslala hiljadama kruna za naše škole u Puli. Ali glavno je vrela prinosa, iz kojega smo crpili sve naše nade, usahlo. Dokazimo dakle, da smo jači od svakog nasilja, da smo unatoč zabranama kadri prosveti ono, što smo naumili. Neka taj očajni glas iz bljedne i gladne Istre ne ostane bez odziva, neka svaki Jugoslaven djelom dokazuje, da nije voljan žrtvovati tudim interesima ni pedali naše zemlje, ni jedno jedino dijete!

Izročitev srebrnega častnega roga mestne občine ljubljanske 2. gorskemu strel. polku.

Pozdravljeni nam junaški drugi gorski strelci dobi v solčni furlanski ravnini! Pozdravljeni in pohvaljeni nam bodite vsi, od viteškega poveljnika pa do najmlajšega strelca. Saj ste tekmovali vsi, da se je izročitev našega skromnega spominskega darila slovenskemu junaštvu povzdignila v veličastno manifestacijo plantete domovinske ljubezni, ki nam ne bo izbrisana iz srca nikdar...

Kakor smo že poročali, se je odpejala odposlanstvo mestne občine, ki je prinašalo domačemu strelskemu polku častni srebrni rog, v torek 16. aprila jutraj na polkovno stališče na italijanski fronti. Odposlanstvo je obstojalo iz župana dr. Tavčarja, podžupana dr. Trillerja in prezidijalnega mag. svetnika vit. Bleiweisa Trsteniškega; že v Ljubljani sta se jim pridružila dva častnika kot delegata polkovega kadra. Od Nabrezine naprej vodila je pot sredi bojišča in zapuščenih italijanskih postojank izza slavnih soških bitk. Nepopisno turbošno puščavo je napravila vojna iz naše lepe kraške in gorške zemlje. Kamor sega oko, je vse razdejano in opustošeno. Nad razvalinami nekdanj cvetočih naselij pa se dvigajo drug za drugim, od Grmade do Škabrijela, Svete gore in Podgore vrh za vrhom nemi, toda večni svedoci brezprimernega junaštva naše soške armade. Mimo mučeniške Gorice zdrdral je vojaški vlak v furlansko ravnino ter se ustavil globoko v osvojeni sovražni deželi na stališču našega strelskega polka. Na kolodvoru je pričakovala in presrečno pozdravila ljubljansko odposlanstvo številna deputacija polkovnih častnikov ter ga je sprejela na pripravljena stanovanja, kjer je odposlanstvo posebno ljubezljivo pozdravilo še posebej sam g. polk. poveljnik oberst Pour. Odposlanstvo je predvsem oddalo svoje posetnice pri g. štabnih častnikih, potem pa je obiskalo polkov vojaški dom »Nanos«, kjer se je moralo na žalost prepričati, da so naši vojaki po krivdi domovne glede slovenskega čtiva zelo zanemarjeni. To se mora na vsak način in brez odloga popraviti. Po intimni večerji, pri kateri je polkovna godba neumorno svirala skoro izključno domače slovenske skladbe, se je zbral izborni častniški pevski zbor ter zapel nekaj najlepših slovenskih pesmi, ki so izzvale burno pritrjevanje in navdušenje. Gospodje si potem v njihovi ljubezljivosti niso dali vzeti, da so še pod stanovanjem odposlanstva zapeli podoknico. Legli smo k počitku z najlepšimi utisi, toda v veliki skrbi za vreme prihodnjega dne, ki je bil proglašen za polkovni praznik, kajti čez dan je bilo lilo kakor iz škafe.

Hvala bogu, naš strah je bil prazen! Čisto kakor ribe oko se je vzpenjalo prihodnje jutro nad nami jasno italijansko nebo in veselih lic v vidnem svečanostnem razpoloženju so koračili naši fantje, čepice okičene z zelenjem, bataljon za bataljonom skozi mesto na slavnostni prostor. Tam zbrale so se tudi številne častniške deputacije sosednih polkov, na čelu jim divizionar gm. Schönauer in brigadir general-major Kranz. Ko se je pripeljal tja proti devet uri ljubljansko odposlanstvo, je bilo pred zbranim polkom slovesno pozdravljeno. Pogled na strumne vrste junaških fantov, v številnih bojih preizkušenih, sredi furlanske ravnine, obdane od gorskih orjakov od karniških Alp do značilnega ostrega stožca našega Krna, bil je globoko gniljiv. Po slavnostni maši, katero je služil polkovni kurat v posebnem iz zelenja spletenem šotoru in ob spremljevanju godbe, izvršil se je slavnostni čin blagoslovljenja in izročitve častnega roga. Polk se je formal v karé, na čigar odprti strani se je zbral častniški zbor z gosti in ljubljanskim odposlanstvom.

Župan dr. Tavčar je naprosil g. polkovnega poveljnika, da prevzame častno darilo, g. polkovnik se je v iskrenih besedah zahvalil in izročil srebrni rog na zlati vrvi polkovnemu trobentaču, ki je na njegovo povelje zahtobil polkovni klic. Srebrno-čisto so zadoneli prvi zvoki častnega roga...

Potem je g. župan nagovoril polk sledeče:

Gospoda generala! Gospodje oficirji! Vojskaki! Rojaki! Ljubi prijatelji!

Povzdignila in s ponosom napolnila so nas sporočila, kako je Vaš hrabri polk v ti vojski prenašal trpljenja in prestajal neštevilna bremena vojne službe.

Čuli smo, kako ste kot teklen zid stali proti vsakemu sovražniku, posebno proti tistemu, ki je stezal svojo pohlepno roko po Vaši slovenski zemlji. Zatorej je sklenila Ljubljana, od nekdanje tesne zvezane v Vašim slavni regimentu, Vam, junakom, posvetiti neznanen spomin, ki daje za vse večne čase spravečo o ljubezni, katere družba Vas in naše belo mesto! Pa tudi o zahvali, ki jo Vam dolguje naše mesto, ker ste do neba povzdignili blesk slovenskega imena!

Ta neznanen spomin je srebrni rog, katerega Vam danes s privolitvijo Vašega najvišjega gospoda, Njegovega Velikanstva cesarja, izročamo.

Njegov glas naj od sedaj mogočno doni pred Vašimi vrstami, da se Vam dviga ponosno in iskreno srce, sovražniku pa zatrepeta bojazljiva in nezvesta duša!

Kadar Vam zapoje ta rog, poslušajte pazno, in vselej boste zaslišali iz njegovega glasu pozdrave Vaše ožje domovine, katere je s svojimi belimi gorami, s svojimi svetlimi vodami, s svojimi zelenimi travniki in pisanimi svojimi njivami še danes tako krasna, tako mila, kot je bila pred vojsko.

Ti pozdravi, ljubi prijatelji, naj Vas vtirde v železnem sklepu, da niti drobne peska od te prekrasne zemlje ne sme dobiti svetalačni Italijani!

In kadar Vam zasveti solnce zmagice, kadar Vam napočijo dnevi častnega in pravičnega mira, ki mora zrasti na polju, na katero je lil dež Vaše krvi, takrat sprejmite Vam zaredih obrazov Vaši očetje, Vaše matere, Vaši bratje in sestre, takrat sprejmite Vam Vaše žene in Vaši otroci, ki se bodo s tanko ročico oklepali Vas okrog vrata. Naša in Vaša sreča bo tedaj kipeča do zvezd na nebu!

Tisti dan, ko se vračate tja, kjer ste se rodili, obdajal Vas bude ta rog s srebrnimi svojimi glasovi in pregal bode iz Vaših vrst vsa trpljenja, vse bolečine in bridkosti.

Naj pride ta dan prej ali pozneje, vedno naj rog, ki ga je poklonilo deželno stolno mesto Ljubljana, s slavo ovenčanemu gorskemu strelskemu polku, priča poznejšim rodovom, da je slovenski narod v tej svet preseljenosti vojni v polni meri storil svojo dolžnost.

Prvi današnji glas našega roga velja domovini vsikdar in pri vsaki priliki pa Vašemu najvišjemu vojnemu gospodu, kateremu izkazuje pokorščino in vdanost sledeč ukazom njegovih generalov in oficirjev.

Na vseh Vaših potih spremljaj Vas rog kot zvest prijatelj, na potih slave in uspehov, posebno pa na potu ljubezni do domovine, do jasne njene dinastije!

Vas velečenjeni gospod polkovnik pa prosim vnovič, da ta dar deželne stolnega mesta v imenu levega svojega polka prevzete blagovolite.

Sedaj je zalajal g. polkovnik konja ter je nagovoril polk najprej v nemškem, potem pa doslovno tudi v slovenskem jeziku:

Ko so leta 1914. plena lačni sovražniki napadli našo državo, so pohiteli, rade volje se odziviljo klicu vladarja, iz vseh delov naše domovine z veseljem moške po zastave, da ščitijo cesarja in domovino.

V različnih usodah, v težki borbi najmočnejše vojske, kar jih pozna svet, je moral naš polk rešiti marsikatero težko nalogo, premagati marsikatero kritično situacijo. Toda vsakrat in povsod: v volinjskih močvirjih, kakor v gozdovih Karpatov, na ledenih vrhovih Krna, na kamenitih poljanah Kraske planote, na gorah Tirolske ter v furlandski ravnini, povsod je odgovarjal polk vsled brezprimernih vojaških kreposti našega naroda sijajno vsaki zahtevi, ki se je stavila do njega. Sinovi Kranjske so se izkazali kot vredni potomci svojih junških prednikov, ki so se udeležili zmagoslavnih vojen pod maršalom Radečkim in nadvojvodo Albrehtom proti našemu dednemu sovražniku.

Dvojno priznanje našega vrhovnega vojnega gospodarja, opetovana omemba v poročilih našega generalnega štaba pričajo o v boju preizkušeni vrlinah našega polka.

Kastelji vrh, Hudi Log, Nad Logom, hrib Cengio, hrib Sv. Gabriela so častni listi, popisani z neizbrisnimi črkami v zgodovini polka.

Kot znamenje hvalnega priznanja brezprimernih činov svojih junških sinov je daroval mestni magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane polku srebrni častni rog ter je Njegovu Velikanstvu milostljivo dovolilo vsprejetje tega roga.

S ponosom in veseljem prevzamemo to od naše ljubljane domovine darovano častno znamenje. Vedno je bomo spoštovali in zvesto branili ter svojčas neomadeževano izročili svojim naslednikom, katerim naj služi neprestano kot priča sijajnih činov polka.

Vojskaki! In kadar zadoni v metezu besneče bitke srebrnočisti glas roga, takrat pomislite, da je draga domovina, ki kliče svoje sinove na boj za svobodo in pravico, na boj za najdražje, kar posedujemo; potem, vojskaki, se hočemo boriti hrabro, kakor dosedaj, in možato svesti svoji vojaški prisegi: Blago in kri za cesarja, blago in kri za domovino!

V tem svečanem trenutku se spominjamo Njegovega Velikanstva, našega vrhovnega vojnega gospodarja, ki soustvarja težko borbo svojih narodov in ki neprestano skrbi, da bi zagotovil svojim narodom trajen in časten mir.

V znak naše neomajne zvestobe in danosti posvečeni osebni Njegovega Velikanstva zaključimo: »Njegovu Velikanstvu naš vrhovni vojni gospodar, cesar Karol, ura, — ura, — ura!»

Urnebesni živio-klici so zadoneli proti sinu nebu, polkovna godba pa je zasvirala cesarsko pesem. Na to je polk defiliraj pred ljubljanskim odposlanstvom in častniškim zborom. Po-

nosa so se nam širila prsa ob pogledu na naše junške fante, proti nebu pa se je dvigala iz naših src vroča prošnja in želja, da naj bi se vrnili čili in zdravi v domovino vsi ti, vsaj ti...

Opoldne se je vršil slavnostni obed, katerega so se udeležili vsi polkovni častniki, gašisti in aspiranti. Gosp. polkovnik je najprej izpregovoril cesarsko napitnico, ki je bila sprejeta z nepopisnim navdušenjem; potem, ko so izvenili veličastni akordi cesarske pesmi, pa je v vznesenih besedah pozdravil domovino in nje odposlanstvo, zatrjujč, da bo polk vedno ponosen na častno darilo ter je hranil kot dragocen spomin na svoje junške čine. Častniki so priridili odposlanstvu prisrčno ovacijo, po dvorani pa je mogočno zadonela večnokrasna himna »Lepa naša domovina«. V imenu odposlanstva se je zahvalil podžupan dr. Triller, ki je v izbranih besedah slavil polkovo junštvo. Če je že pred štiridesetimi leti vojvoda Württemberski slavil slovenske čete v posebnem povelju kot gardo avstrijske armade, so te čete v sedanjih svetovni vojni ta častni naslov sijajno opravile. In med njimi ne v zadnji vrsti vrli drugi gorski strelci! Toda srebrni rog bodi le skromno vidno znamenje naše vroče hvaležnosti, ki se mora udeleževati predvsem z največjo dejansko ljubeznijo napram vdomam in sirotam onih junakov, ki so prešli za cesarja in domovino svojo dragoceno srčno kri in s krepko dejansko pomočjo onim, ki so v službi domovine izgubili svojo delavno moč. Naj bi ne bil več daleč oni dan, ko častni rog ne bo donel v krvavem vojnem metezu, temveč bo smel oznanjati oni častni mir, po katerem hrepenimo vsi z dušo in srcem. Glasneje in veseleje nikdar ne bodo doneli njegovi srebrni zvoki! Z željo na skorajšnje veselo svidenje v domovini, je dvignil govornik svojo čašo na čast in slavo junškemu strelskemu polku. Tudi ta napitnica, s katero je bil završen oficijalni del slavnosti, je bila sprejeta z gromovitimi »živio!« - klici, katerim so sledile pod spretnim vodstvom gosp. nadporočnika prof. Lovšeta druga za drugo najlepše naše narodne pesmi. Vsem članom odposlanstva je gosp. polkovnik izročil še v spomin ukusno izdelane polkovne znake. Potem se je podalo odposlanstvo k podčastnikom, ki so bili zbrani pri posebnem slavnostnem obedu. Sprejeto je bilo z ljubeznijo in navdušenjem, ki je moralo ganiti do solza. Tudi tu sta župan in podžupan sporočila v iskrenih besedah pozdrave domovine in vroče želje na srečno svidenje v domovini. Tudi tu je odmevala od italijanskih sten, okrašenih s cesarskimi in narodnimi zastavami, navdušena slovenska pesem. Pri tej priliki se je izročila županu vsota 4000 kron, katero je bil polk nabral — kakor je »Slovenski Narod« že poročal — za naše narodne kulturne in humanitarne potrebe, poleg tega pa so gg. podčastniki še posebej izročili 330 K, katere so v hipu nabrali med seboj, za ljubljanske reveže. Na sijajnejši in plemenitejši način pač ni mogel pokazati vrli slovenski polk svoje domovinski ljubezni.

Le prehitro se je približala ura slovesa. Ko se je bilo treba podati na kolodvor, naprosilo je moštvo gosp. polkovnika, da sme pririditi odposlanstvu in v prvi vrsti županu dr. Tavčarju še poslovolno ovacijo. Sprejeli so jo z veseljem in ovacijami. Sprejeli so jo z veseljem in ovacijami. Sprejeli so jo z veseljem in ovacijami.

Le prehitro se je približala ura slovesa. Ko se je bilo treba podati na kolodvor, naprosilo je moštvo gosp. polkovnika, da sme pririditi odposlanstvu in v prvi vrsti županu dr. Tavčarju še poslovolno ovacijo. Sprejeli so jo z veseljem in ovacijami. Sprejeli so jo z veseljem in ovacijami. Sprejeli so jo z veseljem in ovacijami.

Le prehitro se je približala ura slovesa. Ko se je bilo treba podati na kolodvor, naprosilo je moštvo gosp. polkovnika, da sme pririditi odposlanstvu in v prvi vrsti županu dr. Tavčarju še poslovolno ovacijo. Sprejeli so jo z veseljem in ovacijami. Sprejeli so jo z veseljem in ovacijami. Sprejeli so jo z veseljem in ovacijami.

Le prehitro se je približala ura slovesa. Ko se je bilo treba podati na kolodvor, naprosilo je moštvo gosp. polkovnika, da sme pririditi odposlanstvu in v prvi vrsti županu dr. Tavčarju še poslovolno ovacijo. Sprejeli so jo z veseljem in ovacijami. Sprejeli so jo z veseljem in ovacijami. Sprejeli so jo z veseljem in ovacijami.

Le prehitro se je približala ura slovesa. Ko se je bilo treba podati na kolodvor, naprosilo je moštvo gosp. polkovnika, da sme pririditi odposlanstvu in v prvi vrsti županu dr. Tavčarju še poslovolno ovacijo. Sprejeli so jo z veseljem in ovacijami. Sprejeli so jo z veseljem in ovacijami. Sprejeli so jo z veseljem in ovacijami.

Le prehitro se je približala ura slovesa. Ko se je bilo treba podati na kolodvor, naprosilo je moštvo gosp. polkovnika, da sme pririditi odposlanstvu in v prvi vrsti županu dr. Tavčarju še poslovolno ovacijo. Sprejeli so jo z veseljem in ovacijami. Sprejeli so jo z veseljem in ovacijami. Sprejeli so jo z veseljem in ovacijami.

—

Ustanovno zborovanje JDS.

Ustanovno zborovanje Jugoslovanske demokratske stranke se vrši dne 19. in 20. maja t. l. Prvi dan (19.) zboruje odsek. Za poročila so naprošeni sami strokovnjaki. Poročila obravnavajo načelne politične, prosvetne in gospodarske stvari, ki naj bodo za program JDS in njeno bodočo politično udeleževanje merodajne. Vsakemu poročilu sledi razgovor, ki se ga lahko vsakdo udeleži in končno sklep v obliki programnega besedila, oziroma resolucije. Velike važnosti je, da se zborovanja v odsekih udeleži čim največ somišljenikov. Osnutek programa se te dni razpošilja. Vsi predloži za izpremembo ali dopolnilo programa in organizacijskega reda naj bodo do 11. maja poslani pripravljalnemu odboru JDS (Ljubljana, Sodna ulica 6). To velja tudi za vse druge prijave in pismeno izdelana poročila.

Poročila 19. maja pri zborovanju JDS v odsekih.

I. Politično - organizacijski odsek.

1. Splošna narodna in demokratska načela JDS.
2. Državne svoboščine, enakopravnost žene, plebscit.
3. Načela v upravi, upravno sodstvo, uradništvo in jezikovno vprašanje, sodstvo.
4. Občina kot temelj državne organizacije. — okrožja.
5. Krajevne politične organizacije JDS.
6. Izvrševalni organi JDS.
7. Strankin tisk.

II. Prosvetni odsek.

1. Splošna načela izobrazbe in vzgoja, verstvo.
2. Solstvo:
 - a) ljudska šola, nadaljevalno in strokovno solstvo;
 - b) žensko solstvo;
 - c) srednje in visoko solstvo.
3. Širjenje ljudske naobrazbe.
4. Narodno obrambno delo.

III. Narodno - gospodarski odsek.

1. Splošna vodila gospodarskega programa:
 - a) gospodarska osamosvojitve Jugoslavije;
 - b) gospodarska podjetja in politične stranke;
 - c) socializacija gospodarstva, vojne posledice;
 - d) prometna sredstva in politika.
2. Strokovne organizacije:
 - a) delavstvo;
 - b) kmetijstvo;
 - c) uradništvo;
 - d) obrtništvo, industrija, trgovina.
3. Denarni zavodi:
 - a) zadružništvo;
 - b) hranilnice;
 - c) banke.
4. Skrb za narodno zdravstvo.

V ponedeljek, dne 20. maja plenarno zborovanje zaupnikov. Odobritev organizacijskega reda in programa. Volitev začasnega izvrševalnega odbora JDS.

Važen sestanek dalmatinskih poslancev.

Zad. 14. aprila 1918.

Včeraj in danes so se sešli v Zadru, v prostorih deželnega odbora, dalmatinski deželni in državni poslanci, da se posvetujejo o političnih in ekonomskih vprašanih naroda in dežele. Navzoči so bili: dr. Baliak, dr. Bulat, dr. Dulibić, Franić, dr. Gjunio, dr. Ivčević, Kunjašić, dr. Machiedo, Matilina, dr. Medini, Mikatić, Perić, Prodan, Simić, Simunić, Srzentić, dr. Tresić in dr. Vukotić.

Opravičili so odsotnost in se že v naprej pridružili sklepom poslanci: Biankini, dr. M. Cingrija, dr. Katić, Radimiri, dr. P. Cingrija, Radić, dr. Sardić, Skurić, Klarić, Kubić, Smolčak, Bućin, dr. Knežević, Dr. Drinković je sporočil, da se sestanka ne udeležijo iz osebnih razlogov.

Sejo je v imenu sklicateljev otvoril posl. Prodan in je s prisrčnimi besedami pozdravil vse tovariše, osobito tiste, ki so zaradi svojega političnega delovanja bili preganjani. Na njegov predlog je bil vzklikom izbran za predsednika dež. glavar dr. Ivčević.

Na roke poslancev Biankinija je prispelo poslano pismo dr. Antona Korošca, predsednika Jugoslovanskega kluba, ki se sestanka radi politične situacije, ki je zahtevala njegovo navzočnost na Dunaju in v Pragi ni mogel vdeležiti.

Z ozirom na okolnost, da je vsled vojnega položaja bilo politično življenje v deželi skoro popolnoma zadušeno, in da se je med tem politični položaj za naš narod znatno premenil, je narodnim voditeljem nastala dolžnost, da točno in izčrpo razpravljajo o vseh dogodkih in razmerah. V prvi vrsti se je ugotovilo na obče zadovoljstvo, da so razna strankarska in osebna nasprotja in nesoglasja večji del po vsej deželi ponehala in da vsi sloji naroda v svesti si zgodovinskih časov složno pričakujejo potom samoodločbe zedinjenja vseh treh jugoslovanskih plemen. Zato je tudi delovanje Jugoslovanskega kluba na Dunaju v tem pogledu našlo živega odziva in so se zbrani narodni zastopniki izrekli z njim solidarne. Proti znanemu govoru ministra zunanjih zadev so se poslanci istotako zavarovali. Izrazili so se solidarne z bratskim češkim narodom in odposlali nastopno brzojavko:

Mi hrvatski in srbski poslanci v dalmatinskem deželnem zboru in v državnem zboru na Dunaju, zbrani na posvetovanju v Zadru, dne 13. aprila 1918, pošiljamo češkemu narodu in njegovim zastopnikom bratski pozdrav in obenem protestiramo proti govorom ministra zunanjih zadev, ki namerava Nemce in Madžare povzdigniti nad ostale narode te monarhije in tim s tem utrditi njih nadoblast. — govor, s katerim je označil zastopnike in voditelje češkega naroda, indirektno pa tudi zastopnike drugih nemških in nemadžarskih narodov in opozicijonalnih strank za povzročitelje podaljšanja te grozne vojne. Izjavljamo, da niso povzročitelji tega podaljšanja tisti, ki zahtevajo oživitvorenje prirodnih narodnih pravic, nego da je eden težkih vzrokov tega podaljšanja in krivda na strani onih, ki narodom ne dajo pravice, da bi sami odločili o svoji bodočnosti, ker hočejo nad njimi gospodariti. V zavesti, da je z nami ves narod, hočemo solidarno z bratskim češkim narodom vztrajati v naloženi borbi do končne zmage naših narodnih državnoopravnih zahtev neodvisno od razvika bojnih dogodkov.

Neskladanje deželnega zbora, izostala obnova občinskih zastopnikov ter nezakonito podaljšani komisarijati imajo dalekosežnih posledic v deželi in občinskem gospodarstvu, zato je tudi to poglavje neustavnih razmer v Dalmaciji bilo predmet natančnega obravnavanja.

Narodni zastopniki, ki se sami v veliki meri izkusili razna preganjanja in mučenja v tej vojni, niso mogli molče prejeti tega poglavlja in so sklenili zahtevati sasuženo kazensko krivico, od katerih nekateri še sedaj vedre in oblače v javni upravi. V zadevi poslancev Franića pa se sklenilo zahtevati od kompetentnih faktorjev zadoblenje zaradi tega, ker je bil on zaradi vestne vršitve poslanske dolžnosti od predpostavljene oblasti kaznovan.

Jako občirno in iscrpno se je obravnavalo aprovizacijsko in ekonomsko vprašanje dežele. Vse vseh krajev so v tem pogledu obupne. Vlada aparat se je izkazal za popolnoma nesposobnega za naloge in je spričo posebnih razmer omogočil nečuvno korupcijo in dal povoda brezvestni spekulaciji rasnih domačih in

tujih ljudskih pijavk. Poslanci so morali s prstom pokazati na te pojave, ki spričo cenzurnih razmer niso prišli popolnoma v javnost in zahtevati njih odpravo, obojejoči glasno in brezobzirno vse krivce. Da se narodu v resnici pomore in da ne ostanejo brezuspešne vse dosedanje zahteve in težnje, se odpošle posebna deputacija pred kralja, da mu razloži vso resnico in ga prosi pomoči. Z osobito zahtevalnostjo se vzamejo na znanje veliki dokazi ljubavi napram ubogi in gladni deči našega naroda, ki nam jo je neprestano izkazujejo bratje onkraj Velebita in videč njih naklonjenost vobče, da pomorejo Dalmaciji, se sklene zopet obrniti nanje.

S tega sestanka so se odposlale nastopne brzojavke:

in trgovske razmere izrabljajo v svojo korist pač pa na škodo občinstva in to pogosto z znanjem in pritrditvijo njegovih organov.

8. Želimo, da vlada v pomirjenosti občinstva brez odlašanja obelodani nabavne fakture svojih aprovizacijskih dobaviteljev in popis vseh količin sladkorja in krušne ter druge hrane, ki se je poslala v Dalmacijo ter katerim korporacijam, katerim osebam in v kateri meri so bile porazdeljene te količine. Z ozirom na obče opažene nerede v preskrbi Dalmacije zahtevamo, da se deželnemu odboru ali od njega poslanim pooblaščencom dopusti vpogled v vse obširne posle in da se mu da pravica kontrole.

Ali bo mogla dualistična monarhija rešiti naloge, ki jo čakajo po vojni?

Po končani vojni, oziroma po skupu miru, bodo stale vse vojnoječe države pred težko nalogo, da spravijo zopet v red obče gospodarstvo in pred vsem, da uvedejo ravnotežje v državno gospodarstvo. Ako bo ta naloga vseh danes v vojni se nahajajočih držav težka, bo ta naloga za centralne države in še posebno za Avstro - Ogrsko v podvojeni meri težka. Centralne države so že štiri leta, to je vse od izbruha vojne, takorekoč odrezane od ostalega sveta in navezane same nase. Vsem tem času nismo dobili od zunaj ne živila, ne surovin, brez katerih bi pred vojno vsa naša industrija ne bila mogoča in bi mi sploh ne bili mogli živeti. Ako smo dobili kak vagon iz nevtralnega inozemstva, je to tako malenkostno, da skoro ne pride v poštev. Morali smo zato poseči po zadnjih rezervah in se konečno zadovoljiti z vsemi mogočnimi surrogati. Po vojni, oziroma po sklenjenem miru bo centralnim državam primanjkovalo približno vsega: živila, surovine, strojev in pred vsem živine, toliko delavne kakor klavne.

Položaj držav entente je v tem oziru neprimerno boljši. One so gospodarice morja in na tem dejstvu tudi podmorski čolni, ki so državam entente brezdvomno povzročili ogromno škodo, niso ničesar spremenili. Mogle so torej neprestano dovažati živila in surovine iz vseh delov sveta, tako da vojna od domačega gospodarstva ni stavila mnogo večjih zahtev, kakor mirna doba.

Ko se bo naš industrijski delavec vrnil iz vojne, bo moral šele čakati, da se zopet spravijo v red stroji, katerih važni deli so bili rekvirirani v vojaške namene; angleški delavec pa bo mogel začeti tam, kjer je nehal leta 1914. Ko se vrne naš kmet iz vojne, bo moral najprej gledati, kako nadomestiti delavno živino, ki so mu jo pobrali v njegovi odsotnosti, in kje dobi vozove in drugo kmetijsko orodje, ki jih je zadelata ista usoda; francoski kmet bo nadel vse približno, kakor je pustil leta 1914., ker je armada dobivala toliko mesa, kolikor druge potreščine preko morja.

Celokupno narodno gospodarstvo avstro - ogrske monarhije se bo nahajalo v stanju oropane in demoralizirane kmetije in medtem ko bodo imele druge države v glavnem le naloge, da spravijo v red narodno gospodarstvo in državne pisarne, bodo morali na Dunaju šele iskati sredstva za to. In v tem oziru bo monarhija popolnoma odvisna od dobre ali slabe volje sedanjih sovražnikov. Ta pa bo seveda zopet odvisna od mirovnih pogojev. Vendar, to je vprašanje zase, s katerim se danes ne mislimo baviti.

Predpostavljamo pa, da bo bodoči mir sporazumni mir, to je tak mir, ki bo monarhiji zopet odprl vsa svetovna tržišča. Naravno je, da bo v tem slučaju glavna naloga monarhije, da zboljša svojo valuto, ker pri sedanjih valutni na večji uvoz ni misliti. Predpogoj temu pa je, da se uredi državne finance. Razmišljati bo treba vprašanje, kako spraviti iz prometa 20 milijard bankovcev, svota, ki se do sklepa miru gotovo še poveča, in razmišljati bo treba o vraščanju, kaj z vojnimi posojili, ker tega pač nihče ne veruje, da bi bilo možno vojna posojila obrestovati z rednimi državnimi dohodki. Tako zelo davkov sploh ne bo mogoče povšiti, ne posrednih, ne neposrednih. Torej? Treba bo temeljite finančne in narodno-gospodarske operacije. Ta pa bo morala obstajati seveda le v oddaji premoženja. Sicer ni naš namen, da bi se tu bavili z različnimi načrti, ki so se tozadevno že pojavili. Tudi mislimo, da bi bilo danes še prezgodaj, da bi se spuščali v podrobno razmatranje tega vprašanja. Toliko pa je že danes gotovo, da bo morala biti oddaja premoženja progresivna, tako, da bo predvsem operacija velikih premoženj prav temeljita. V avstrijski poslanski zbornici tudi prevladujejo tozadevne tendence, ki pa imajo svojega nezapronega nasprotnika že v gosposki zbornici sami. Toda kaj naj rečemo o ogrskem parlamentu? Ali je mogoče misliti, da bi se avstrijska poslanska zbornica splošno in enake volilne pravice na eni ter ogrski parlament, kot zastopnik interesov madžarskih latifundistov — kar ostane na tudi po izvršeni »demokraciji« volilni reformi — na drugi strani, mogla zjediniti za finančno operacijo, ki bi odgovarjala interesom splošnosti? In vendar bo enotna ureditev tega vprašanja za celo monarhijo predpogoj za ureditev, oziroma zboljšanje valute.

Bržkone pa pride — kakor navadno — tudi v tem slučaju do kakakega kompromisa, katerega račun bodo plačale široke ljudske plasti, ker na to pač ni misliti, da bi mogla avstrijska poslanska zbornica uveljaviti svojo voljo proti gosposki zbornici in ogrskemu parlamentu.

Če ostanje dosedanje razmere, bomo torej životalili naprej, dokler ne pride nekega dne do poloma.

Toda vzemimo — v kar mi ne verujemo — da pride pri vprašanju državnih financ do take sporazumne rešitve, ki bi mogla vplivati ugodno na razvoj naše valute. Tudi tedaj bo še vedno cela vrsta drugih vprašanj, pri katerih reševanju je težko, ali bolje nemogoče, misliti na sporazum med Avstrijo in Ogrsko. Nedavno temu smo poročali, da so se vsled odpora Ogrske razbila pogajanja za državni monopol uvažanja prejnega papirja. Takih vprašanj pa je nebroj in naše narodno gospodarstvo, ki je vsled dualističnega ustroja monarhijske države pred vojno silno trpelo, bo občutilo po vojni dualizem kakor težke verige na nogah.

Mi bomo — v Avstriji — morali gledati, da zopet popolnoma svoje izpraznjene živinske hleve. Morali bomo torej štediti svojo živino. To pa bo mogoče le, ako se dovoli neomejen in carine prost uvoz prekmorskega mesa, kar bo ne le v interesu našega mestnega prebivalstva, temveč v enaki meri tudi v interesu naših živinorejcev, ki morajo dobiti odlični, da zopet nadomestijo izgubljeno živino. Madžari, kjer rekvizicije niso bile niti od daleč tako stroge, kakor pri nas, in bodo imeli tudi po vojni še dovolj živine, se bodo temu brezdvomno upirali in seveda tudi zmagali.

Enako je tudi z žitom. Mi bomo morali gledati, kako zopet napolnimo svoje žitnice, kar bo mogoče le s carine prostim uvozom žita. Madžari se bodo gotovo tudi temu upirali.

Pripravljeni moramo torej biti, da predvsem do kakšne resne finančne reforme, ki naj bi vplivala na boljše stanje valute, sploh ne pride, ako bi se pa vendarle zgodilo, bodo Madžari delali dalje neprimerno pri vsakem koraku, ki naj bi omogočil zboljšanje naših živinskih razmer. Posledica tega bo še dalje vedno večja draginja, kar bo rodilo delavske nemire, stavke, itd. V Avstro-Ogrski so bile že pred vojno najneugodnejše živinske razmere med vsemi evropskimi državami. To vse radi njenega dualističnega ustroja. Saj nam je še vsem v živem spominu, kako se je ogrska vlada, zastopnica interesov madžarskih magnatov, upirala sklepu avstrijskega parlamenta, da se dovoli uvoz argentinskega mesa.

Po vojni se pokaže pogubni vpliv te politike gospodarskega izkoriščanja še v pomnoženi meri. Oni, ki bodo vsled tega trpeli, bodo začeli o stvari razmišljati in iskati krivca svojega trpljenja. Konecno ga najdejo tudi naši današnji nasprotniki v dualizmu. Mi pa že danes vemo, da se izognemo bedi in gospodarski katastrofi le tedaj, če se uresničijo naše zahteve po samoodločbi.

Dualistična monarhija je popolnoma nesposobna, da bi mogla rešiti naloge, ki jo čakajo po vojni. Dualizem se je onemogočil sam po sebi in bo razpad sam po sebi, ker nima živinskih pogojev. Na razvalinah dualizma pa se zgradi nova zveza svobodnih narodov. Mi smo lahko popolnoma mirni. Pride čas, ko bomo imeli svoje najboljšie zaveznike v onih, ki danes še nasprotujejo našemu pokretu. Vsi veliki ljudski pokreti so črpali svojo gonilno silo iz gospodarskih momentov. Tudi jugoslovanski pokret so povzročili predvsem gospodarski momenti. Razmere, v katerih danes živimo, nas ovirajo ravno tako v razvoju naših gospodarskih, kolikor kulturnih sil. Dualizem nas tiči na tla z železno roko in drži uklenjene s težkimi verigami. Mi smo že spoznali svojega sovražnika in mu vsled tega napovedali že davno neizprosno boj, ki je dobil določeno obliko v naši majniški deklaraciji. Ko spoznamo tega svojega sovražnika tudi drugi, ki morajo trpeti pod njegovo težo, ne da bi se tega danes še zavedali, se nam pridružijo prostovoljno v našem boju. Saj je že danes v vseh onih krogih, ki jim narodna strast in fanatizem še nista popolnoma zatemnila jasnosti pogleda, splošno prodrla prepričanje, da tako ne pojde in ne more naprej. Brez ozira na to, da je bila večina narodov monarhijske države od začetka proti dualizmu, bo po vojni razpadel samosebi, ker ne bo mogel rešiti težkih gospodarskih nalog, ki ga čakajo. Na razvalinah razrušenega dualizma pa bo možno, da uresničimo tudi jugoslovanski cilje, ki so izraženi v naši majniški deklaraciji.

Princ Sikst.

»Berliner Tagblatt« piše: Razkritje o cesarskem pismu so seveda obrnila splošno pozornost na prina Siksta Bourbonškega. Princ, ki je danes 32 let star, je eden dvajsetih otrok umrlega vojvode Roberta Parmškega iz njegovega drugega zakona s princeso Marijo Antonio rojeno princeso Braganško, infantino Portugalske. Prvih pet otrok vojvode Roberta, med njimi glavni hiše Parmške, vojvoda Henrik, in c. k. generalstabinjski polkovnik princ Elija Parmški, izhaja iz prvega zakona umrlega vojvode s princeso Marijo Bourbonško. Princ Sikst, kakor znano brat cesarice Cite, je kakor njegov mlajši brat Ksaver preživel del svoje mladosti na Francoskem in v Italiji, dvoje sestr. Adelajda in Marija Benedikta pa živita kot benediktinki v samostanu sv. Cecilije na otoku Wight. Umrli najstarejši hči iz prvega zakona, princesa Luiza, je bila poročena s knezom Ferdinandom Bolgarskim. Zaradi velike podobnosti z materjo umrlega grofa Chamborda so jo nazivali »od mrtvih vstalo knežino Barry«. Princ Sikst je vitez, mlad mož prikupnega obličja ter ljubeznivega, neprislusnega nastopa. V Feldkirchnu je obiskoval katoliško gimnazij, na Sorbonni v Parizu pa študiral pravo, nato se pa marljivo posvetil zgodovinski in zemljepisni študij. Med drugim se je v vojaško-geografskem zavodu na Dunaju bavil s kartografskimi deli. Leta 1912 je princ popotoval z znanim bogoslovskim profesorjem in staroslovencem profesorjem Musilom na Arabsko in v Mezopotanijo. Našla sta mnogo starih kulturnih krajev in karavanskih cest. O uspehu tega potovanja je princ predaval v dunaj-

ski geografski družbi. Po svojem umrlem stricu, grofu Chambordu, je vojvoda Robert Parmški podedoval grad Chambord, ki ga je Franc I. zidal pa ne dovršil. Za ta grad se je princ Sikst posebno zanimal in je zlasti zaradi prenovitve tega gradu bil v Parizu. O svojih delih je princ poročal v majhni monografiji in v nekem pariskem listu. Ta priobčitev kaže, da princ Sikst svojih simpatij za Francosko ne skriva.

Teh simpatij pa ne dele ž njim vsi člani hiše Parma, kar je tudi večkrat dovedlo do razpravljanj v rodbini. Sikst da naj nikar ne pozabi, da je svak avstrijskega cesarja. Svoj čas je eden najvplivnejših članov te rodbine izjavil, da bi bil zaradi svojih simpatij za Francijo pač princ Ksaver posebej pripraven, da bi prevzel posredovanje. Da sta princ Sikst in princ Ksaver ob pričetku vojne vstopila v belgijski Rdeči križ, da opravljata tam službo, je bilo že poročano. Sicer je pa svoj čas začetkom vojne princ Sikst zares hotel vstopiti v avstrijski Rdeči križ, pa je nalezl na zapreke. Opetovano je princ tekom vojne bil v Švic, baje je bil tam še do pred nekaj dnevi. Kje da princ sedaj biva, se pa ne ve. Princova mati, vdova vojvode Roberta Parmškega, je najmlajša znamenitih lepih hčera vojvode Braganškega. Izvešne živi na svoji graščini Schwarza na Nižem Avstrijskem, kamor se je njen soprog umaknil takoj po izgubi krone. Del svojega velikega premoženja je vojvoda porabil za izgraditev gradu Schwarza.

Pred vojno je rodbina bila tudi v marsikakih stikih s katoliško Francijo in klerikalno Italijo. Tudi sedaj še obujejo v hiši vojvodine, ki je ostala izredno duševno živahna, člani avstrijskega klerusa. V hiši občujeja poleg že omenjenih bogoslovni profesor tajni svetnik Musil in jezuitski pater Viktor Kolb.

Zeneva, 18. aprila. »Gaulois« piše: Princ Sikst je poskušal začetkom vojne dobiti službo v naši (francoski) armadi. Ker mu to kot princu Bourbonškemu ni bilo mogoče, je vstopil v francoski Rdeči križ ter je služil pozneje pod zaščito belgijske kraljice v belgijski armadi ob Yseri, kjer se je odlikoval tudi njegov brat princ Ksaver. Oba sta dobila od predsednika republike vojni križ, ki ga dobe le najhlabrejši francoski vojniki. Princ Sikst je izjavil predsedniku nasproti, da spoštuje to odlikovanje tem bolj, ker je to prvo odlikovanje, katero je Francoska po več kakor enim stoletju priznala njegovi rodbini.

Afera cesarjevega pisma.

Berlin, 19. aprila. »Vossische Zeitung« poroča iz Berna: Pariško časopisje priobčuje vesti, da namerava staviti Clemenceau zbornici pri razgovoru o cesarjevem pismu vprašanje, ali mu zaupa.

Berlin, 19. aprila. V rimskih političnih krogih zatrjujejo, da bo prišla zadeva cesarjevega pisma na razgovor v italijanski zbornici. Poslanec Ferrari namerava vprašati Sonnina, ali je Francoska v svojih razgovorih o možnosti miru naglašala interese Italije.

Pariz, 19. aprila. Razgovor o cesarjevem pismu se v političnih krogih in v časopisju nadaljuje. Socialistični listi nastopajo sedaj ostreje proti Ribotu, kakor proti Clemenceau. Renaudet zahteva v »Humanite« sklicanje narodne skupščine. Komisija za zunanje zadeve in za vojno je izjavila Clemenceau glede cesarjevega pisma popolnoma odobila.

Kriza na Ogrskem.

Budimpešta, 19. aprila. Baje bo že v par dneh končana vladna kriza. Danes stoji mislija Wekerla zopet v ospredju. Socialni demokratje agitirajo za volilno reformo ter so poslali danes Wekerlu deputacijo, ki je zahtevala takojšnjo izvedbo Vazsonyjeve volilne reforme. Po mestu se razdeljujejo letaki, ki pozivljajo delavstvo, da naj zahteva takojšnjo uvedbo volilne reforme od cesarja in vlade. Opoldne je eno celo uro počivalo delo v vseh tovarnah.

Budimpešta, 18. aprila. (Koresp. urad.) Ministrski predsednik dr. Wekerle je izjavil v večerni konferenci ustavne stranke iz leta 1848: Imeli smo majniško vladno ter smo bili zagotovili, da bomo apelirali na ljudstvo, če bi se nam ne posrečilo z današnjim parlamentom zagotoviti volilno reformo. Storili smo svojo dolžnost ter podali demisijsko. Mi zahtevamo tudi danes tako volilno pravico, ki je do zadnjih milj preudarnosti splošna, ki zagotavlja razvoj in ki obsega tudi določbe, da se bodo sprejeli upravičenci tudi resnično v volilne liste in ki odgovarja vsem zahtevam čistosti volitev. Storili so se poskusi za sporazum. Lahko pomirimo konferenco, da tekom tega poskusa nismo šel doli, kakor odgovarja mojim obljubam. Nočem se spuščati v detajle, ker se je poskus že takoj iz početka ponesrečil. Inicijative za ta poskus nismo dal jaz, marveč jo je dala višja oseba. Naglašam torej, da se držim zvesto in neomajno temeljnih principov predloge. Mislim, da more stranka zavzeti samo eno stališče, namreč da vztraja tudi ona na temeljnih principih predloge. Kot majniška vlada ne smemo pristopiti, da bi volilna pravica zaspala, ne da bi apelirali na volilce. Poslanec Gabriel Ugron je v pogovoru ministrskega predsednika predložil resolucijo, ki jo je bil predložilni svet v svoji večerašnji seji sprejel in ki se glasi: Ustavna stranka osemstidesetnikov soglasja s stališčem vlade, ki je demisijskonalna, da ni dala nobenih koncesij v škodo bistvenih določil volilne predloge. Stranka soglasja tudi, da je vlada, ko ni imela za izvedbo svojega stališča nobenih zadostnih garancij, podala svojo demisijsko, kakor to zahteva ustava. Stranka se popolnoma identificira s tem stališčem vlade ter vztraja neomajno tako glede volilne reforme, kakor glede samostojne ogrske armade in reform v socialnem in narodnem smislu pri programu, na katerega podlagi se je stranka ustanovila ter jo podpirala samo tako vlado, ki bo sprejela ta program v njegovi celoti in ne bo šla glede volilne reforme in utesnitve pravic del, kakor je šla vlada, ki je pravkar demisijskonalna. Resolucija je bila sprejeta s 46 glasovi proti 27 glasovom.

Budimpešta, 19. aprila. Demonstracijska stavka organiziranega delavstva je trajala pol ure. Tudi cestna železnica ni vozila. Med pavzo v delu so se vojaškimi poljudnikom, oziroma voditeljem tovarnih ročice spomenice, ki zahtevajo nujno rešitev vprašanja volilne reforme. Imenovani je vlado, ki bo to vprašanje takoj rešila. Vojaški voditelji so sprejeli spomenice, na kar se je delo povsod takoj zopet pričelo.

Budimpešta, 19. aprila. Kakor stoji stvari sedaj, bo dr. Wekerle zopet ministrski predsednik.

Budimpešta, 19. aprila. Grof Karolyt namerava v imenu svoje stranke govoriti v poslanski zbornici o notranje- političnem položaju Ogrske in o demisijski grofa Czernina ter o imenovanju barona Buriana.

Ljuti francoski protisunki na zapadu.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 9. aprila. (Kor. urad.) Zapadno bojišče. Na bojišču ob ru-pah na Flandrskem so se na več krajih razvili manjši boji naših izvidnih odredkov z belgijskimi in angleškimi strazami. Odbili smo močne napade, ki jih je izvršil sovražnik s severa in severozapada sem proti Wythchaetu. Že ko se je pripravljaj za napad, je utrpel sovražnik v našem uničevalnem ognju najtežje izgube. Med Baillieuom in La Basséeem močno bolno delovanje artiljerije. Severozapadno Bethuna je udarila naša pehota proti sovražnim črtam severno od kanala La Bassée ter je osvojila več topov. Pri Festubertu in Givenchyu se je vršil boj z menjajočim se uspehom. Mi smo včeraj več kot 600 sovražnikov. Delovanje artiljerije ob Avri, ki je že več dni sem postajalo vedno živahnije, so sledili včeraj močni, v globokih vrstah izvršeni francoski napadi proti Moriselu in Moreuilu na obeh straneh ceste Ailly - Moreuil so goste napadalne kolone večkrat zamen naskakovale. V lutem boju smo vrgli sovražnika s krvavimi izgubami nazaj. Močen artiljerijski ogenj je tral v tem odseku tudi čez noč.

Vzhod. Ukrajina. V Tavrji smo zasedli Čaplinko in Melitopol. Makedonska fronta. Podvzetje čet so prinesla po sunkih nekaj vtihi Italijanov in Srbov. — v. Ludendorff.

NEMSKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 19. aprila. (Kor. urad.) Z bojne fronte ničesar novega. Severozapadno od Moreuila Francozi po neuspehih večerašnjega dneva niso obnovili svojih napadov.

Dunaj, 19. aprila. Angleži so se z močnimi četami na vzhodnem bregu uperskega kanala zopet ustali. Glavni angleški oddelki pa se umikajo na zapadni breg. Tu upajo, da se bodo mogli trajno upirati. Južno od Ypresa se je posrečilo Angležem držati se vzhodno od ceste, ki gre preko Kemmela v okolico Neuve Eglise. Na bojišču ob Lysi se položaj tudi včeraj ni izpremenil. V sedanjih odsekih fronte Armentieres-Ypresa torej v prostoru pri Dixmuidem in Bethunu se je bojno delovanje ojačilo. V razbremenitev močno ogroženih zaveznikov so izvršili Francozi predvčerajšnjim večje napade v odseku južno od Amfensa. Uspehov niso imeli. Zdi se, da je položaj goden za nove odločitve nemškega vrhovnega vodstva.

Berlin, 18. aprila. Wolffov urad poroča: Zonnenbeke, Pashendaale, Polcapelle in Langemark so zopet v nemški posesti. Na vsem svetu ni točke, za katero bi bilo teko toliko kriv, kakor za te štiri flandrske vasi, ki so le še razvaline. Angleži so imeli na 100.000 izhub in lani so mogli Angleži prodirati le ko so uničili vse nemške postojanke, da ni bilo v njih nobenega življenja več. Bili so to ljuti in vroči boji, ki pa niso prinesli odločitve. Sedaj so ti kraji zopet popolnoma v nemških rokah.

London, 19. aprila. »Lloyd George« je brzojavno sporočil vladam samoupravnih kolonij, kako resen je položaj ter jih prošil, da naj store vse, da čim prej nadomestijo izgube z novimi kontingenti.

Bern, 18. aprila. Iz Pariza poročajo, da je prišlo med angleškimi in francoskimi četami pogosto do sporov. Zgodi se, da se angleške čete nočejo pokoriti poveljem generala Focha.

Lugano, 19. aprila. »Stampa« pravi, da smatrajo pariski krogi položaj pri Ypresu za zelo ogrožen. Angleži se morajo umakniti. Foch in Haig sta dospela na bojišče. Organizirala bosta protinapade zaveznikov na flandrski obali.

Rotterdam, 19. aprila. »Times« pravi, da je najboljša poročila, katero je došlo tekom dneva, to, da dosepe francoske čete v bližini angleških črt. Reintong pravi v »Morningpost«: Naj Nemci ogrožajo Calais in Boulogne kolikor hočejo, enotnost pri zavezniških je najvažnejši faktor. Leta 1914. so bili zavezniški Calais že izgubili. Ko pa so zbrali svoje armade, so mesto zopet zavzeli.

Amsterdam, 19. aprila. (Koresp. urad.) »Tide« piše, da bodo morale celo italijanske čete oditi na Francosko, da pomagajo zaveznikom. To je znak stiske in bo zlasti avstro-ogrsko armadno vodstvo to delstvo z zadovoljstvom sprejelo. S tem večim izzeidom na uspeh se bo potem močno prileti ofenziva na italijanski fronti. Znak za to ofenzivo so videti že iz oiačene artiljerijske in letalske delovanja ob Gardskem jezeru in ob Pavi.

Lugano, 19. aprila. »Aenzia Stefani« poroča, da je italijanski ministrski predsednik Orlando v poslanski zbornici izjavil, da se bo Italija neposredno udeležila bojev na Francoskem. V kratkem bodo tam nastopili tudi italijanski polki na strani francoskih in angleških čet.

OBSTRELEJEVANJE OSTENDA.

London, 19. aprila. V noči na 18. april so bombardirali angleški monitorji Ostende in sovražne baterije v sosedstvu. Vsled slabega vremena še ni bilo mogoče dobiti natančnih poročil o doseženem uspehu. Sovražne baterije so odgovarjale, niso pa zadale nobene naše ladje. Dne 18. aprila rano jutraj sta nabrže dva nemška torpedna rušilca v kratkih presledkih streljala v smer na Dunkerque, umaknila pa sta se, predno jih je bilo mogoče zaplesti v bitko.

Nemški dalekosežni top.

Bern, 19. aprila. »Agence Havas« priobčuje podrobno poročilo svojega poročevalca o nemškem dalekosežnem topu. Poročevalec trdi, da se je prežekovalni francoski letalec posrečilo, dogmati, kje stoji ta top. Prvotno so streljali trije topovi na Pariz ter so stali 1500 m severo-zapadno od Creny en Launois. Stali so baje v podobi podobni kotli. Topovi so postavljani

na betoniranem podstavku ter maskirani z zelenjem. Poznejše poročilo pravi, da je bil en top razdelan vsled eksplozije. Baje se bojujejo francoski topovi kalibra 32 cm in 37 cm proti nemškim dalekosežnim topovom.

AMERIŠKA POMOČ.

Washington, 18. aprila. (Koresp. ur.) Vojni tajnik Baker je razložil predsedniku Wilsonu, da je nujno treba pomnožiti ameriško armado in da jo je treba čim prej izvežbati. Kakor se zatrjuje, se bo zvišala ameriška armada na 3 milijone mož. Najbrže pa se bo pozneje zvišala na 5 milijonov.

Washington, 18. aprila. (Koresp. ur.) Krediti, ki jih je priznala Amerika zaveznikom, znašajo sedaj 5285 milijonov dolarjev. Od teh kreditov je bilo danih Francoski 1565, Angliji 2720, Italiji 490, Rusiji 325 milijonov dolarjev.

ANGLEŠKO URADNO POROČILO.

18. aprila popoldne. Na večjem delu bojne fronte ob Lysi se ne vršili danes silni boji. Od kanala La Bassée pri Givenchyu tja do Lyse vzhodno, od Saint Venanta so sledili topovskemu ognju silni sovražni napadi, ki smo jih vse zavrnili. Nemci so imeli izredno težke izgube v našem ognju. Naše čete so vjele 200 sovražnikov. Zlasti silen je bil boj v okolici Givenchyja. Boj na tej točki še ni končan. Sovražno artiljerijsko delovanje je trajalo na vsej fronti. Pozneje dopoldne so se razvili novi napadi, ki jih je spremljal ogenj težkih granat na naše pozicije severno od Kemmela. Zavrnili smo jih.

Angleško poročilo z italijanske fronte.

19. aprila. Na italijanski fronti je položaj na sploh miren. Zadnjo noč so uspešno patrolirali manchesteri in jugostaffordshirski bataljoni. Okoli 30 Avstrijcev je bilo ubitih in 22 ranjenih. Naše izgube so jako lahke. Včeraj je bil prvi lep dan po desetih dneh, ki je povzročil močno letalsko delovanje. Izvršeni so bili razni uspešni izvidni poleti na velike razdalje. Bili so težki zračni boji. Enajst sovražnih letal je bilo uničenih, eno prisiljeno brez krmla spustiti se na tla. Izmed naših letal se ne pogreša nobeno. Poleg tega so naši obilni topovi zbili eno sovražno letalo.

Štiri faze nemškega vojnega načrta.

Rotterdam, 19. aprila. »Nieuwe Rotterdamse Courant« poroča iz Londona: Vojaški strokovnjak »Manchester Guardian« piše: Nemške načrte za uničenje angleške vojske je mogoče razdeliti na štiri oddelke, in sicer: 1. naj bi se bili Angleži odločili od Francozov in naj bi tekla Somma med obema vojskama, da se tako prepreči, da bi Francozi prišli Angležem na pomoč. Ta poskus je bil strateško ponesrečen. Če bi se bil posrečil, bi bila avstro-ogrsko ofenziva v Italiji preprečila poskuse Francozov ojačiti angleško vojsko. Uspeh prve bojeve periode je torej taktično nemški uspeh, strateško pa je neuspeh. 2. Ker je ta neuspeh povzročil poglavito odpor Angležev med Arrasom in Ancrom, mu je sledil nemški udarec med Arrasom in Ypresom. Ta bitka se še nadaljuje. 3. Če bi bili Nemci v okolici Armentieres ovirani pri izvedbi svojih načrtov, bi pričeli na drugi točki z istim poskusom, naker bi nastala tretja kritična perioda. 4. Če bodo Nemci na treh točkah decimiral angleško črto, se bodo zbrali na eni izmed teh treh točk, kjer mislijo, da imajo najboljšo izgleda in potem nastane četrti kriz. Če Nemci tudi potem ne bodo dosegli nobenega uspeha, je za nje bitka izgubljena.

Živahno bojevanje na italijanski fronti.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 19. aprila. (Kor. urad.) Med Adidžo in Pavi je bojevanje trajno živahno. Na visoki planoti Sedmerih občin smo odbili več italijanskih sunkov. — Šef generalnega štaba.

Italijansko bojišče. Iz vojaškega razmotrivanja dne 19. aprila: Na jugo-zapadni fronti so izvrševali Italijani med Gardskim jezerom in Pavi tudi včeraj močne izvidne sunke na naše črte, da bi se prepričali glede vesti o avstro-ogrski ofenzivi, ki se baje pripravljala. — Iz vojnoporočevalskega stana dne 19. aprila: Bojno delovanje na jugo-zapadni fronti, ki se vedno bolj stopnjuje z napredovanjem letnega časa, je imelo zadnje dni za posledico večje izvidne akcije. Zlasti na tirolski fronti med Gardskim jezerom in Pavi so bili dne 17. in 18. aprila večkrat zavrnjeni sovražni patrolirski sunki in tudi poskusi močnih sovražnih oddelkov, da bi vdri v naše varnostne črte, so se docela izjalovili. Živahnemu izvidnemu delovanju primerno je bilo tudi letalsko delovanje dne 17. aprila izredno živahno. Naša letala so napadla večkrat italijanske pozicije in dohodna pota na izlivnem obrežju Pave z bombami in ognjem strojnih pušk. Eno sovražno letalo je bilo streljeno, štiri druga so morala pristati. Zapadno Feltrre je bil zbit en sovražni aparat, ki pa je bil najden in letalci so prišli nepoškodovani v vjetništvo.

General Foch o avstro-ogrski ofenzivi. Iz Lugana: General Foch je izjavil v pogovoru z vojnim poročevalcem »Corriera della sera«, da on ne vé, ali bo Avstro-ogrsko napadla. Na vsak način se da po slabem vremenu slutiti, da napada neposredno ni pričakovati. Gotovo je, da bi se Avstro-ogrsko kesala za stroške velike ofenzive proti Italiji. Na vsak način pa bo dobro pazil na Avstro-Ogrsko.

Letalsko delovanje v februarju 1918. Iz vojnoporočevalskega stana: Italijani pretiravajo izgube avstro-ogrskih letalcev. Zato treba, da se že na prejšnjem pobjeju njihove trditve, poročati o letalskem delovanju na podlagi statističnih mesečnih podatkov. Poročilo za februar 1918: Na jugo-zapadni fronti je bilo na 1051 poletih 226 zračnih bojev, v katerih je izgubil sovražnik 16 letal, avstro-ogrski letalci 7. Naše skupne izgube, tudi z somije, znašajo v tem mesecu 9 letal in 1 srakoplov nasproti 21 letalcem, ki jih je izgubil sovražnik. »Nuovo Giornale« poroča, da znašajo avstro-ogrške letalske izgube od 1. januarja do 15. marca 85 letal, v resnici pa znašajo naše izgube v zračnem boju v tem času 10 letal, dočim jih je sovražnik izgubil 30. Pri tem treba pripomniti, da volajo za izgubljen samo ona le-

tala, ki so ostala pri sovražniku ali so postala nerabna.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

18. aprila. V Vallarsi je predel eden naših oddelkov skozi žične ovire, povzročil eksplozijo minskega polja in napadel izpostavljen postojanko sovražnikovo pri Valmorbi, jo pogнал v beg, poškodoval obrambne naprave in se vrnil z vjetniki v svojo pozicijo. V pokrajini vrha Tre Signori se je morala sovražna patrolja umakniti vsled našega močnega ognjenega delovanja in na asiški visoki planoti se je drugi oddelek moral umakniti pred francoskim oddelkom. Močno delovanje obeh artiljerij v Lagarinski dolini, na odseku Po-sisteri (Astico), na asiški visoki planoti kakor tudi med Fossalto in Capo Sile. Naši letalci so zbili včeraj v pokrajini Valdobbiadene in Coneglianu pet sovražnih aparatov. Angleški lovski letalci so zbili na asiški visoki planoti in pri Moti di Livenza enajst sovražnih aparatov in prisilili 12, da se je spustil na zemljo. V bližini porta di Piave Vecchia je padlo eno od naše artiljerije zadeto pomorsko letalo v morje. Trije letalci v njem so bili vjeti.

Besarabsko vprašanje.

Kijev, 17. aprila. (Koresp. urad.) Govore o vprašanju aneksije Besarabije s strani Rumunije, je ukrajinska centralna Rada v svoji seji dne 16. aprila izjavila, da ukrajinska ljudska republika sklepa glede priključitve Besarabije rumunskemu kraljestvu ne priznava. Ta sklep namreč ne odgovarja svobodnemu izrazu želj vseh narodov, ki žive v Besarabiji. Vsled tega zahteva ukrajinska ljudska republika: 1. Izvede naj se svobodno glasovanje ter naj se odcepijo oni deli Besarabije, ki bodo izrazili svojo voljo, združiti se z ukrajinsko ljudsko republiko. 2. Ukrajinska centralna Rada naroča sovetjem ljudskih ministrov, da naj pošljejo Rumuniji kakor tudi državam štirjezevskega protesta proti takemu sistemu nasilja napram narodu Besarabije in da naj stori vse korake, da se usoda Besarabije odloči na podlagi sporazuma z ukrajinsko ljudsko republiko in po želji vsega prebivalstva.

Bukarešta, 19. aprila. (Koresp. urad.) Rumunski poslanec Konstantin Sterre, ki se mudi od združitve Besarabije z Rumunijo v Kišinevu, je bil od sovjeta zemstva soglasno izvoljen za predsednika.

Politične vesti.

— Zahtevamo slovenske konfiskacijske razsodbe! C. kr. deželna sodnija v Ljubljani razglasa svoje razsodbe o konfiskacijah slovenskih listov v nemškem jeziku v uradnem listu. V Primorju pa se ravna po sodnje pravilno po načelu jezikovne samopravnosti. Tako izjavljamo v primorskem uradnem listu »L'Osservatore Triestino« razsodbo c. kr. okrožne sodnije v Rovinju o konfiskaciji »Hrvatske Lista« v Pulju v hrvatskem jeziku. Torej za hrvatski list hrvatska razsodba, za italijanski italijanska razsodba, za slovenski list v Primorju slovenska razsodba, na Kranjskem pa razglasa deželna sodnija svoje konfiskacijske razsodbe o slovenskih listih v nemškem jeziku. Zahtevamo, da se nemudoma oprime primorske prakse in razglasa svoje konfiskacijske razsodbe o slovenskih listih slovensko!

— Kočevarji proti deklaraciji. Proti jugoslovanski deklaraciji so se izjavile naslednje kočevske občine: Kočevje, Polom, Koprivnik, Nemška Loka, Mozeli, Knežja Lipa, Novi Lazi, Sela, Smuka, Crni potok, Poliane, Lienfeld, Stara cerkev, Gotenica, Borovec, Reka, Zidhovo, Spodnji Log, Stari Log, Černošnice, Mala gora. Svoje izjave so poslali Kočevarji ministrskemu predsedniku in cesarjevi kabinetni pisarni. »Slov. Narod« je priobčil koncept teh izjav, predno so zanj vedele čistste kočevske občine. Ogorčenje je namreč naročeno od kočevskih nemških gospodov, ki so poslali občinam že skrbno sestavljene resolucije tako, da jih je bilo treba kar podpisati.

— Sentjanški škod v inozemskem časopisju. Inozemsko časopisje razpravlja o dogodkih in Sent Janžu kot o karakterističnem pojavu razmer, ki vladajo na jugu monarhijske. »Nieuwe Rotterdamse Courant« piše: V St. Janžu ob štajersko-koroški meji je prišlo do krvavega boja med Nemci in Slovenci, ko je poslanec dr. Korošec razlagal nujnost in potrebo samostojne jugoslovanske države. Nemci so bili razžaljeni; po njihovih protestih je sledil pretep, ki je trajal nekaj ur in pri katerem je bilo mnogo ljudi ranjenih. »Vorwärts« pravi k temu, da se v Avstriji očitno vrača normalno življenje, ko zopet udriha eden na drugem.

— Seidlerjeva vlada in Slovenci. »Mir« poroča: Boroveli, notar P. Lamquet je bil prestavljen v Celovec, kjer je prevzel pisarno barona Martineca, za katerega pogoj je kvalifikacija slovenskega jezika. Poroča se nam, da g. Lamquet za slovensčin oni kvalificiran. Tako Nemci jemljejo Slovence postojanko za postojanko! Odgovorna je vlada!

— Nemški nacionalci pri Seidlerju. Zadnje dni so nemško-nacionalni voditelji opetovano konferirali z ministrskim predsednikom ter mu dokazovali, da vlada med nemškim prebivalstvom silno ogorčenje in vznemirjenje. Nasvetovali so mu »sredstva«, ki jih je treba sedaj z ozirom na politični položaj vporabiti (nova preganjanja!). Nemški krogi pravijo, da vitez Seidler nasvetov ni odklanjal ter je obljubil, da bo šel Nemcem na roko...

— Frau Bürgermeister Flizla je govorila 18. t. m. na zborovanju nemške ženske zveze v Gradcu ter je povedala, da ste skupno z gospo Lino Kreuter-Gallé nedavno v dveurni (!!!) avdienci povedali ministrskemu predsedniku vitezju Seidlerju, da hočete domačo grudo svojim otrokom ohraniti nemško in da ne odstopite niti pidi te grude slovenskim osvoboditeljem. Sedaj se hoče z drugimi tovarišicami oglašati tudi pri cesarju.

== Predsednik avstrijske delegacije pri cesarju. Dunaj, 19. aprila. Cesar je danes popoldne sprejel predsednika delegacije prelata Hauserja v posebni avdijenci. Pri tem mu je potrdil, da ostane kurz zunanje in notranje politike neizpremenjen.

== O nemškem patriotizmu, ki se v zadnjem času prav značilno razvija, nam prinaša vsak dan nove zanimive podrobnosti. Geslo graškega župana Fize »Avstrija bo ali nemška ali je pa sploh ne bo« se izvaja iz obdobja vredno doslednosti. Včeraj smo poročali, kako je mariborski svet izrazil svoje ogorčenje nad odpustom grofa Czernina (prekrsil je neki mariborski trg v trg cesarja Viljama), danes javljajo iz Fürstfelda na Štajerskem, da so tamkajšnji meščani z ostro popoprano rezolucijo (ki je še graški državni pravdnik ni upal pustiti v svet ter jo je za to večidel konfisciral), odklonili sodelovanje pri nameravani patrijotični prireditvi »Karlovega tedna« ter sklenili, da bodo tisti teden nabirali za nemška napadalna društva.

== Praška manifestacija ter češka in hrvaška socialna demokracija. Glavno glasilo češke socialne demokracije »Pravo Lido« piše: Udeležniki te historične manifestacije, za katero je le malo primerov v zgodovini bojev za osvoboditev narodov, so v teh malih urah preživeli nepozabno, globoko vznemirjenje in vneimale trenutke. Vsi smo občutili, da se ves češki narod zaveda usodepolnega pomena teh dni, da nas pravi boj, za katerega bo treba železnih moči in neupogljive odločnosti. Še le čaka, ter da bo duša naroda še le morala prestopiti preizkušnjo, kakršne ni bilo stoletja sem. Centralni odbor socialnodemokratske stranke na Hrvaškem je sporočil: Obžalujemo zelo, da nam ni možno poslati posebnega zastopnika na vaš protestni kongres proti govoru grofa Czernina, da bi se osebno pridružili namerovani manifestaciji ter da bi dali izraza solidarnosti in enotnosti političnih ciljev jugoslovanskega in češkega naroda, posebno pa enotni taktiki in načelom, ki obstoje med našo in vašo stranko, med češkim in jugoslovanskim proletariatom.

== Jugoslovani in Čehi o spremembi v vodstvu zunanje politike monarhije. Izjava Jugoslovanskega kluba in Češkega Svaza o spremembi v vodstvu zunanje politike monarhije, katero smo na kratko omenili v včerajšnjem listu se glasi: Ker je grof Czernin podpiral aneksijsko politiko nemškega cesarstva ter sam ustvaril novo netivo na vzhodu z aneksijami in drugimi napadnimi ukrepi, ker se je frivojno igral s pojmom narodne samoodločbe in je s samovoljnimi spremembami dokumentov s pomočjo c. in k. poslanika von Wiesnerja omajal vero v poštenost avstrijske diplomacije, se je vedoma odstranil z edinega močnega poti, ki bi čimprej mogla silno treščim narodom monarhije prinesiti mir. S svojim govorom pred nepoklicanim forum, v katerem je Nemce in Madžare hujskal proti soderžavljanom, čeprav je natančno vedel, da so naši narodi solidarni z voditelji, in s katerim je brez vsakega razloga telebil v svet z debato o prejšnjih mirovnih poskusih, je zopet podaljšal vojno za nedogleden čas. Diplomatična samostojnost je s Czerninovo pomočjo doživela drugi Kraljevi gradec, žal ž njo tudi mir, ki avstrijsko-ogrsko demokracija tako hrepeni po njem. Mi Čehi in Jugoslovani smo kljub nemškemu zasmešanju dosledno zahtevali demokracijo tudi zunanje politike, posebno udeležbo ljudskih zastopnikov pri mirovnih pogajanjih. Naš predlog za spremembo ustave v tej smeri pa so nemške meščanske stranke porogljivo odklonile. Če te stranke, ki so proti Slovanom vedno klicale na pomoč absolutizma, danes govore o demokracizaciji in neodgovornih faktorjih, moramo to označiti kot hinavščino, prav tako, kakor je hinavščina vse ogorčenje proti »velezidajalcem«, ker danes vidimo, da gori omenjene stranke odpovedujejo državi pomoč, glasove in zvestobo, kakor hitro se zgodi kaj, kar njim ni všeč. Ta vrišč vojne le podaljšuje in je toliko bolj vreden zaničevanja, ker krščanski socialci in nemški nacionalci dobro vedo, da zastopajo le neznamen drobec prebivalstva ter da za svojo vojno politiko v parlamentu nimajo večine. Naša delegacija bo kakor doslej tudi poslej zasledovala demokracijo mirovno politiko z namenom, izvajati avstro-ogrskim narodom takojšen mir, po katerem naj se obenem ustvari tudi med njimi trajni mir. Do novega zunanje ministra nimamo o zaupanja z ozirom na njegovo preteklost ter z ozirom na dejstvo, da se je njegovo imenovanje izvršilo pod vplivom Madžarov. Tudi on bo, kakor grof Czernin, namestu samostojne taktike, ki bi odgovarjala gorečim mirovnim željam vseh avstro-ogrskih narodov, vodil politiko pod vplivom od zunaj, ki brani tuje interese ter zasleduje enostranske narodne cilje.

== Maševanje nad baronom Trnko. Poročilo, da je moral baron Trnka radi svojega telegrama praškemu shodu odložiti dostojanstvo črnovojnškega generala, se sedaj uradno potrjuje s sledečo vestjo: V vojnem ministruvu za poslani z naslovom in značajem črnovojnškega generala - inženirja opremljeni minister izven službe dr. Otokar baron Trnka, ki je bil nedavno postavljen za tehnično nadzornika privatnih obratov, stojičih pod zakonom o vojnih dajatvah, je pretekli mesec prošil, da se ga kot člana gosposke zbornice oprosti aktivne vojaške službe. Tej prošnji je bilo sedaj ugodeno. — K temu piše oficijozni »Fremdenblatt«: Res je, da je bil baron Trnka, kakor je v takih slučajih običajno, oproščen na lastno prošnjo, vendar se je svoj službi naprosto

voljno naveličal, in sicer vsled brzojavke, ki jo je poslal bivši minister javnih del praškemu shodu.

== Jugoslovansko narodno gospodarstvo. Beseda »jugoslovanski« strši sedaj po Budimpešti in ker tamkajšnji toliko kot »državi nevarno«. Jo vporabljajo za vse pojave našega narodnega življenja. Razni Madžari na —ič, vič se poslužujejo neke revije »Uj Nempedeke«, kjer tokrat neki gospod Dean Markovics pod naslovom »Jugoslovansko narodno gospodarstvo« piše datirano iz Zagreba, aprila 1918: »Jugoslovanski pokret hoče kakor vsako politično započetje realnega pomena svoje politično udejstvovanje izpopolnjevati z enakimi gospodarskimi smotri. Danes je z jugoslovanskim gospodarskim pokretom treba že računati. Namen teh mojih vstic bodi, obrniti pozornost kompetentnih krogov na to znatno že organizirano pa vsekako smotreno akcijo, ki je važna zlasti z ogrskega narodnogospodarskega vidika. V ilustracijo navedem samo eno primero dela Jugoslovancov, vse druge pa se zrcalijo v njej. Vodstvo hrvaške lesne centralne stoji v tem znamenju. Predsednik baron Turković in tajnik g. Tomičić simpatizirata z jugoslovansko idejo in se tudi udeležujeta tega pokreta: ta dva moža hočeta lesno produkcijo Hrvaške izkoristiti v smislu uresničenja svojih političnih idealov. Znano je, da imata Hrvaška in Slavonija v svojih gozdovih bogat material za eksport. V miru se je zadovoljila Hrvaška s 30 odstotki svoje lesne produkcije, ostanek pa je dobila Ogrska, zlasti lesa revna Bačka. Prišla pa je vojna in z njo različne centrale in odredbe. Lesna centrala je zasedla produkcijo in vso lesno trgovino vzela v svoje roke. Z dovoljenjem Mihalovičeve vlade je naenkrat izrekla, da potrebuje Hrvaška zase 80 odstotkov lesne produkcije, samo 20 pa da jih more izvažati, in še to samo v upravljenih slučajih. Resnično je bil pa neprijetni namen te odredbe ta, čim več živil in drugih rekompenzacij izsiliti iz Ogrske. Značilno za vodstvo lesne centrala je, da se tudi izvozu dovoljenih 20 odstotkov delajo zapreke. Ogrska nima pohištva, nima drv, nima celuloze za papir, pa je vendar dunajska firma Drach dobila tolikanj veliko izvozno dovoljenje, da se ogrskemu trgovcu še sanjati ne sme o njej. Gotovo je, da so pri delitvi dovoljenj merodajni jugoslovanski vidiki...

== Iz konfiskacijske prakse naših državnih pravdnikov. Iz Maribora nam pišejo 19. aprila: Jutri, v soboto popoldne se vrši pred mariborskim okrožnim sodiščem javna razprava o ugovoru uredništva »Straže« proti konfiskaciji nekega »vodnega članka«, v katerem je našlo državno pravdnistvo pregreške zoper javni mir in red po §§ 300 in 302 kaz. zakona. Kakšen bo izid razprave, pri sedanjih razmerah skoraj ni nobenega dvoma. Kako čudna konfiskacijska praksa je bila v Mariboru že pred vojsko, naj pokaže sledeč, zelo značilen vzgled: Leta 1913, je objavila »Straža« članek, da je začel izdajati štajerski deželni šolski svet svoj naredben list in da je ukazal krajnim šolskim svetom, da morajo naredbenik naročiti in poslati določeno naročnino. »Straža« je opozorila krajevne šolske svete, da je ta ukaz nezakonit, ker morajo šolske oblasti brezplačno objavljati svoje odredbe, in je svetovala, naj naredbenik list vrnejo in se pritožijo. — Članek je zapadel konfiskaciji, katero je okrožno sodišče potrdilo z utemeljitvijo, da vsebuje članek hudodelstvo (!) motenja javnega mira po § 65 b kaz. zak. Vsled pritožbe je graško nad sodišče izreklo, da v članku, ki je dal krajnim šolskim svetom samo pravni pouk, ni najti hudodelstva, pač pa pregrešek po § 300 kaz. zak. in je konfiskacijo potrdilo. Najlepše pa še pride: Vsled pritožb nekaterih krajnih šolskih svetov je prišla zadeva pred upravnim sodiščem, ki je v zadnji instanci 3. novembra 1914 št. 8874 razsodilo, da se ukaz deželne šolskega sveta razveljavi, ker je v resnici nezakonit, kajti zahteva, da morajo šolske občine sprejemati ukaznik proti plačilu, v zakonu ni utemeljena. Tako je bil končno blamiran deželni šolski svet s preveč vnetimi konfiskatorji vred.

== Grof Czernin, veleposlanik v Berlinu. Dunaj, 19. aprila. Bivši zunanji minister grof Czernin je bil danes sprejet od cesarja v poslovnih avdijenci. Te dni se odpelje v Opatovo. — Monako, 19. aprila. V merodajnih krogih, o katerih ni dvoma, da imajo zveze z Berlinom, se trdovratno vzdržuje vest, da bo grof Czernin v kratkem imenovan za avstrijskega veleposlanika v Berlinu.

== Nemci razpravljajo o jugoslovanskem vprašanju. Dne 19. aprila se je vršilo na Dunaju posvetovanje delegatov nemških državnozbornih strank o jugoslovanskem vprašanju. Poročevalec je bil bivši minister dr. Urban.

== Nemški Zveličar je nemški meč. Dunajska »Musket« objavlja 11. t. m. na naslovni strani sliko viteza, ki se pripravlja, da zada z mečem odločilni udarec. Meč je ves ožarjen. Pod sliko so verzi, ki se končavajo: »Lasst uns beten, lasst uns singen. — Er wird sie zum Gläuben zwingen. — Unser Heiland: unser Schwert. (Molimo in pojmo — on jih bo prisilil k veri — naš Zveličar: naš meč.) To je višek nemške kulture.

== Avstrijski vojni stroški do konca junija 1917. Državnozborna komisija za kontrolo državnih dolgov objavlja izkaz o stanju avstrijskih državnih dolgov dne 30. junija 1917. Iz tega izkaza je razvidno, koliko je morala avstrijska polovica monarhije izdati za vojno v prvih treh letih. Država je zadolžena pri avstro-ogrski banki na lombardnih posojilih, mencah in zadolžnih listih 10.140 milijonov, pri avstrijskih

bankah na kontokorentnih predumih 64244 milijonov, pri nemškem bančnem konzorciju na menice 23625 milijonov, vojna posojila so dala 23.2287 milijonov, pri nekem inozemskem konzorciju je bilo najetih 425 milijonov kron. Skupaj znašajo torej vojni dolgovi v prvih treh letih 122.299 milijonov, za katere je treba letno 17676 milijonov kron obresti. 30. junija 1915, torej v prvih 11 mesecih vojne, so znašali vojni dolgovi 9498 milijonov kron, 30. junija 1916 24.550 milijonov. Vsak dan je izdala Avstrija (brez Ogrske!) za vojne stroške v prvem letu 287 milijonov, v drugem vojnem letu 41 milijonov, v tretjem vojnem letu pa 49 milijonov. Ti stroški naraščajo od dne do dne. Ako pristelejo k avstrijskim vojnim stroškom še približne vojne stroške Ogrske v znesku 24.000 milijonov, je izdala monarhija za vojno v prvih 3 letih nad 66 milijard kron.

== Dr. Tresić v Dalmaciji. Dalmatinski listi poročajo: Pred sestankom dalmatinskih poslancev v Zadru je obiskal poslanec dr. Tresić nekatere kraje svojega volilnega okraja, kjer ga je narod povsodi brez razlike strank simpatično pozdravljali. Na povratku so mu v Splitu priridili prisrčne ovacije. Tisočglava množica ga je čakala na obali ter ga spremljala v mesto, vzklikajoč jugoslovanski edinstvi. V Splitu je imel dr. Tresić predavanje o delovanju historičnih in socialnih sil v današnji vojni, ki ga je poslušalstvo sprejelo z velikim oduševljenjem. Burne ovacije je narod prirejal dr. Tresiću tudi v Šibeniku in v Zadru.

== Madžarska policija na Reki preganja list »Primorske Novine« prav po madžarsko. Tako je na primer v sredo kratkoma pobrala list pri vseh prodajalcih in ga trgala ljudem iz rok na ulicah. Zakaj, to ve madžarska policija sama, uredništvo vzroka za to postopanje ni nazarinjala. Prav uničiti hočejo Madžari jugoslovanski življenj na Reki, toda čim bolj pritiskajo, tim hujski odpor, ki naraste končno v silo, ki stre madžarski pritisk.

== Senzacionalne vesti vsenemških listov. Vsenemški listi, med njimi zlasti »Tägliche Rundschau«, »Deutsche Tageszeitung« in drugi v zadnjem času s posebno vneto objavljajo vesti o raznih dunajskih poskusih za dosego miru. Tako prinašajo sedaj informacije pariškega klerikalnega lista »La Croix« o diplomatični akciji, ki so jo lansko leto pričele in vodile osebe iz jako visokih dunajskih krogov, in sicer osebe, ki po ustavi za svoja dejanja niso odgovorne. Svrha te akcije da je bila, doseči separatni mir Avstro - Ogrske, Bavarske in Bolgarske z entento. Pogajanja, ki so bila strogo zaupa, so tekla nekaj časa jako povolno, pozneje pa se je pričela Bolgarska kužati. »La Croix« sodi, da bi se bil dal tudi odpor Bolgarije končno premagati. Za celo akcijo je vedel tudi Vatikan, na katerega pomoč se je računalo. Poskus je končno ostal brezuspešen radi nekaterih posebnih želji visoke dunajske nepolitične osebe.

== Kakšna poročila pošiljajo z Dunaja v Nemčijo. »Münchner Neueste Nachrichten« objavljajo dopis svojega dunajskega poročevalca, ki slika razpoloženje avstrijskih Nemcev. V nemških krogih je vladalo, ko se je pričela afera cesarjevega pisma, silno razburjenje, ki se je pogojevalo še le potem, ko sta podala cesar in zunanji minister svoje znane izjave. Nemci so prepričani, da bi ne bilo prišlo do poskusa razdvojitvi Nemčijo in Avstrijo, ako bi ne bile notranje politične razmere v Avstriji tako žalostne. V Parizu, v Londonu in Rimu vedo dobro, da velik del avstro-ogrške prebivalstva od vsega začetka goji simpatije za entento, tudi če se to ne pokaže vedno tako očitno, kakor v postopanju drja Kramfaja in drugih slovenskih veleizdajnikov ter v prebežništvu mnogih tisočev slovenskih vojakov k sovražniku. Iz govorov čeških, jugoslovanskih in poljskih poslancev kipi sovraštvo proti nemstvu, nasprotstvo proti zavezništvu z Nemčijo in opetovano je bilo povdarjeno, da smatrajo Čehi, Jugoslovani in Poljaki le tak mir za dobrodošel, ki bi bil sklenjen pod vplivom entente, zlasti zahtevajo, da bi prišlo k preureditvi notranje političnih razmer v Avstriji. Slovanom se pridružuje tudi del nemških socialnih demokratov, ki zastopajo nazor, da država ni interesirana na boju med Nemčijo ter Francijo, Anglijo in Ameriko. Na Francoskem in Angleškem računajo nadalje z dejstvom, da so Nemci v Avstriji navzlic svojim zaslugam za dinastijo in državo vedno bolj zatirani! Zaupanje avstrijskih Nemcem napram državi je popolnoma spodkopano. Vsak preobrat je mogoč, zato je treba, da Nemci pod jednotnim vodstvom brezuspešno delovanje notranjih sovražnikov, o katerih je govoril grof Czernin.

== Vest o odpustu državnega tajnika Kuhlmana. Berlin, 19. aprila. Neka parlamentarna korespondenca je razširila vesti o možnosti odpusta državnega tajnika v. Kuhlmana. Baje bi bil vzrok njegovega odpusta nespornost v balkanskih vprašanjih, ki jih bukreški mir še ni mogel rešiti. K temu piše »Germania«: Domnevati je, da so te vesti v zvezi z izpremembo v avstrijskem zunanjem ministruvu in da gre samo za pobožno željo. Nobenega dvoma ni, da ima v. Kuhlmann v merodajnih krogih zelo številne nasprotnike. Več pomena pa te vesti gotovo nimajo. — Wolffov urad poroča danes, da je Kuhlmann zbolel.

== Ukrajina in mir z Rusijo. Kije, 18. aprila. (Kor. urad.) Sovjet ministrov je v svoji seji 17. aprila sklenil glede miru z Rusijo to-le: Ukrajinska vlada sprejema predlog ruskega ljudskega komisarjata glede mirovnih pogajanj z Ukrajino. Mirovna pogajanja se bodo vršila v nekem provincialnem mestu gubernije Kursk. Posebni kurir je bil s tem sklepom poslan v Moskvo.

== Nemčija in Rusija. »Vossische Ztg.« poroča: Diplomatični stiki med Nemčijo in Rusijo so obnovljeni. Nemški poslanik v Rusiji grof Myrbach se je s tajnim svetnikom dr. Rieslerjem odpravil v Moskvo. Zadnji se je mudil delj časa v Stockholmu ter je stopil v stike z boljševiki.

== Boljševiki proti Kitajski. Harbin, 10. aprila. (Kor. urad.) Boljševiki so poslali kitajskim oblastim ultimatum, v katerem zahtevajo izročitev vojaškega voditelja Semenova in razoroženje čet. Ker so Kitajci odklonili to zahtevo, so boljševiki bombardirali postajo Darujio ob Mandžurski železnici, toda brez večjega uspeha. Glasom zanesljivih poročil zbira boljševiki v bližini Vladivostoka čete.

== Nova narodna zastava ruske republike. Petrogradska boljševiška vlada objavlja, da je centralni sovjetski sklenil, da bodi narodna vojna zastava ruske republike rdeči prapor z zlatim podpisom »ruska socialistična federativna republika sovjeto«.

== Strašne razmere na Ruskem. Preko Stockholma: V Petrogradu vlada glad. Tudi rdeča garda strada. Nad mestom je proglašeno obsedno stanje. Prišlo je do burnih pouličnih demonstracij. Vojaki niso hoteli streljati na ljudstvo. Vedno hujske se razširjajo nalezljive bolezni. Povsodi pa so na poslu roparji, tatovi in morilci. Med ljudstvom v mnogih gubernijah razširjajo Radek, Černov in tov. proklamacije, v katerih pozivljajo narod na boj proti Nemcem, ki da so krivi vsej nesreči. Boljševiška vlada se ne upa nastopiti proti vojnim hujskačem. V kavkaških gorah se vršijo boji med boljševiki in pristaži zmernejše politike.

== Pred generalnim štrajkom na Nizozemskem. Berolinski listi poročajo iz Rotterdam: Nizozemski delavski sekretariat je sklenil pripraviti generalni štrajk, s katerim hoče delavstvo izsiliti boljšo prehrano.

== Wilson pride v Evropo. Londonški listi javljajo, da pride Wilson koncem maja ali začetkom junija v Evropo. Obiskal bo angleškega kralja v Londonu, francoskega predsednika v Parizu ter ameriške čete na fronti.

Z Goriškega.

(Od našega dopisnika.)

Ukrajinska moka. Po goriškem mestu se je razširila govorica, da pride v Gorico nekaj vagonov ukrajinske bele (!) moke. To vest je rodila pobožna želja in veliko kopnenje po kruhu. Celo največji črnogledi so verjeli in si svečano (seveda v duhu!) vrezali pri kosilu kosček kruha, ostanek pa skrbno zavili v papir: polovica bo za večerjo, polovica ostane še za zajutr. V Gorici in sploh na Goriškem se dobi kruh edino še v očenasu. Nekaj časa so hranili mešani ostanke (seveda v duhu!) za večerjo in zajutr, dokler jim ni zabrusilo brezuspešno čakanje še papir pod mizo, naročili so si žlico in posrebeli golaš.

Begunci se vračajo polagoma domov. V nekatere občine so se že po veliki večini vrnili. Kolj so se lotili poljskega dela. Kopoljejo seveda sami, z malimi živinčeti, katera so dobili od obnovitvenega urada v pičlem številu na razpolago, si ne morejo mnogo pomagati. Nekaj polje je že obdelane in vsekakor bi ga bilo še več, da bi bila odstranila vojaščina žične ovire in največjo nevarnost za obdelujočega kmeta — municijo. Tega zadnjega nedostaka ne moremo nikdar dovolj poudariti, kajti tragična usoda je vsekakor, da čaka poudena, ki je preostal pred evakuacijo domače občine grozote šestih sovražnih ofenziv in rešil iz tužnega begunstva življenje, smrt na domači grudi, kamor se je vrnil z novim upom v srcu. Vsako odlašanje v tem oziru je usodepolno! Vojni vjetniki naj odstranijo ovire, strokovnjaki pa municijo in to čimprej, da ne bo novih žrtev! Vojna furija sama napravila iz naših mož in sinov dovolj invalidov, ali naj ji pomaga pri tem poslu tudi mirno obdelovanje v zaledju, ali naj se pridružijo invalidom tudi invalidine in pohabljeni in za celo življenje nesrečni otroci?

Podgan, katerih je bilo v Gorici in sploh ob celi fronti toliko, da so napolnile po umiku sovražne armade celo predale vse avstrijske časopise, ni več. Čim so bile prepeljene bogate zalozge živil v daljno zaledje, so izginile, spoznavši, da jim ne nudi sedanja aprovizacija niti eksistenčnega minimuma. Pametne in brihtne živalice, česar mogoče niti naš slavi Erjavec ni vedel!

Zanimanje za novo ustanovljeno »Zvezo slovenskih županov« po vojni prizadetih občin na Primorskem« je splošno. Da so bila pravila potrjena in da je poslovanje novo ustanovljene Zveze oblastveno dovoljeno, je napolnilo vse interese in to ne samo županstva, ampak tudi občinarje z odkritimi veseljem. V samopomoči je moč! Pomagaj si sam in drugi ti tudi pomorejo! Naša dežela, pozorišče enajstih sovražnih ofenziv in najhujših bojev skozi 29 mesecev, je stavljena pred novo vprašanje, katera morajo biti takoj rešena, ako se hoče po gotovnem načrtu obnovljati razrušene domove in uničena polja in dovesti deželane do plodonosnega produktivnega dela. Obnovitev naše nesrečne goriške dežele ne bodi sama prazna fraza, na katero se izpije v zaledju še pol literčka, ona naj marveč združi vse resnične rodoljube v krepko in nerazrušno falango. Ako pride ta zavest v kri in meso posameznika, ako bo vsak sodeloval po svoji možnosti pri te skupni akciji, potem smo gotovi, da ne bo manjkalo pridnih delavcev. Vsa slovenska županstva naj pa v prvi vrsti pristopijo k novo ustanovljeni Zvezi, ki bodi od sedaj naprej središče obnovitvenega dela naše goriške dežele.

V Gorice prihajajo vsak dan ljudje, da si ogledajo svoje hiše in se prepričajo, koliko pohištva jim je še ostalo. Na magistratu dobe potrebno dovoljenje, da lahko vstopijo v svoja stanovanja. Takih meščanov je slehena dan

toliko, da so takoj oddane vse sobe »pri Jelenec«, »pri Treh kronah«, »pri Unionu« in »pri Pošti«. Z različnimi občutki se vračajo ti ljudje v zaledje. Hiša porušena ali vsaj poškodovana, o pohištvo, perilu, obleki ni ne duha, ne sluha. Prišel sem pa tudi z uradnikom v dotiko, ki mi je pravil ves srečen, da je dobil vse na svojem mestu, v skrivališču celo kavo, riž, olje in makarone (kaj je to? opazka stavčeva) in zraven tega še klavir, do katerega se ni mogel povspreti nikdar v mirnih časih. Sklenil je, da bo izšolal svojo najmlajšo hčer Pavlo na tem instrumentu, če le ne bodo stale preveč note. Ta uradnik je pa menda tudi bela vrana med meščani in se ima zahvaliti edino le varni legi svojega stanovanja, ki je vabilo toliko naše, kakor sovražne častnike k sebi.

Wieser je še vedno v Gorici. Barake v našo deželo! V nekatere občine je beguncem za sedaj nemogoč vsak povratek. To so občine, ki so bile na fronti in kjer so hiše vsled granat tako razstreljene, da ne dajdes drugega, kakor velik kup kamenja in opeke. Kakor se je branilo naše ljudstvo barak v tujni, tako si marsikdo želi istih v domovini. Kjer ni predpogojev za take barake, omenim nam samo Št. Peter pri Gorici, naj bi se postavile barake vsaj v bližino, od koder bi naše ljudstvo hodilo obdelovat svojo zemljo, kakor hitro bo izčiščena vseh izstrelkov. Z barakami v tujni ni bil nobeden zadovoljen, po večini so bila taborišča v severnih krajih večkrat med negostoljubnim prebivalstvom. Barake same niso torej povzročile toliko antipatie, v veliko večji meri je to dosegla nezadostna hrana, mrzlo podnebje, neprijazna sosedščina in nekaka brezpravnost, katera se je čutila ob vsaki priliki. Postavite pa še ostalim beguncem, ki žive v brezdelnosti po taboriščih in ginevajo samega kopnenja po domači zemlji, barake zraven porušene občine, bodete videli, kako bo napredovala obnova naše Goriške, vsak si bo uredil in ocedil za silo sam in barake pod našim soncem lahko izbrisejo spomin na barake v meglini in snežni tujni. Prav je imel tolimski dekan in deželni poslanec Rojc, ko je izjavil: baracas esse delendas (elend-as bi bil boljši izraz!), barake v tujni naj se porušijo, zato naj se pa postavijo barake našim ljudem v domovini, seveda brez onih sesteronožnih parasitov, ki so se hranili z begunsko krvjo in ki so bili edini sili v celih taboriščih.

Kdor ima kako pritožbo proti vojašini, naj se obrne zaupno do c. in k. etapnega grupnega poveljstva v Gorici v hiši laške »Cooperative« nasproti Ljudskemu vrtu. Vsakdo ima dostop do njega, pritožba pa mora biti seveda utemeljena in vsestransko podprta.

Vsa ona županstva, ki se nahajajo še v zaledju, oziroma ki se še ne nahajajo v domači občini, najلاغovale takoj sporočiti na dopisnici svoj naslov »Zvezi slovenskih županov« v Gorici, Gosposka ulica št. 14/I.

Dopis iz Celja.

(Od našega poročevalca.)

Celje, 19. aprila.

Hetman Baltz — popravlja čez dva meseca. Znan prehranjevalni inšpektor vitez Baltz pl. Baltzberg, ki je poprej bil v tej lastnosti nastavljen za Spodnještajersko in se v svoji nemški nadutosti seveda niti najmanj ni potrudil, da bi spoštoval jezik prebivalstva, za katero je bil nastavljen (kaj šele, da bi se ga bil učil!) je kmalu po aferi o priliki neke seje v Celju, kjer ni pustil slovensko govoriti, izginil med nemške brate. Sedaj po dveh mesecih pa se je naenkrat spomnil, da so ga takrat slovenski listi zavoljo njegovega nastopa primerno »čistili«, in sedaj — čujte in strmite! — pošlje »Slov. Gospodaru« popravek, ki je seveda zelo zanimiv. Ni res — pravi Baltz — da sem razburjen vstal in dejal, da ne razumem slovensko in da mora Zebot nemško govoriti, ampak res je, da sem mirno in dostojno dejal, da ne razumem slovensko in da mora Zebot nemško govoriti. Kaj razume pl. Baltzberg pod izrazom mirno in dostojno, je vprašanje okusa. So ljudje na svetu, ki nad teboj vpijejo in te titulirajo za osla, pa so trdno prepričani, da nastopajo »mirno in dostojno«. Zdi se nam, da je teh eden tudi Baltz pl. Baltzberg. Za nas je seveda glavna stvar, da Baltz prizna, da ni imel toliko čuta dostojnosti v sebi, da bi bil na zborovanju, na katerem so bili zvečine Slovenci in ki se je vršilo za slovenski del dežele, brez vsega pustil slovenskemu jeziku njegovo pravo in mesto. In tega niti sam ne želi.

Južna železnica — doma na volksrta. Poročali ste, kako nezmerljivo nemški uradniki tužne železnice politizirajo in celo hodijo rogovilit na slovenske shode. Odkar so trojica Kraft - Dobernig - Pantz prišli v upravni svet južne železnice, je splošno začel pihati od tam še hujsi nemski veter. To vidimo v zadnjem času na tem, da ne le da še niti eden slovenski uradnik ni prišel iz programa, kamor je moral začetkom vojne, ampak da v največjem času slovenske uradnike, ki so še na Slovenskem, drugega za drugim pošiljajo v nemške kraje ter jih nadomeščajo s tujeorodci ali pa renegati. To niso slučajna premeščanja, ampak vidi se iz vsega celoten germanizatorični sistem, popolnoma v skladu z nemško - nacionalno in od pokojnega Czernina kot vladno proglašeno politiko. Človeku se zdi, kakor da celi nemško - vladni mehanizem napenja zadnje obupne sile pred prevratom, ki mora priti in ki mora pomeniti polom vsenemškega ter vstajenje vsem narodom pravičnega političnega kurza.

Poročili ste je dne 18. t. m. v Celju g. Janko Smodiš, združeni uradnik, sedaj vojak, z gđ. Albino Bradlwarter, doma iz Tirolske. Mnogo sreče!

Za 40letno zvesto službovanje je dobil častno kolono g. Jožef Novak, organist v Št. Petru pod Sv. Gorami.

Umrli je dne 10. t. m. v Pušavi nad Mariborom g. Janez Karničnik p. d. Požun, župan na Cinžatu, v 37. letu starosti. Prehladil se je po županjskih poslih na rekvizicijah. Bil je svedec Slovenca.

Vesti iz primorskih dežel.

Padel je 31. marca t. l. na italijanskem bojišču ob tirolski fronti Karel Kovačič iz Komna št. 41. rodovine rajkega Franceta Kovačiča — »Ivanec«. Pokojni je bil spreten sodar in priden mož, ki je v žulji svojega dela redil družino in otroke, kateri ga bodo bridko pogrešali. Brat mu je znani c. kr. podpolkovnik Miroslav Kovačič, ki se nahaja v srbskem vjetništvu v Italiji. Soprog, družini in sorodnikom naše najglobokeje sožalje!

Imenovanja na goriskem magistratu še niso objavljena. V javnosti je naznanjen doslej samo jedno imenovanje. Dr. Jurij Stecker iz Gorice, ki deluje sedaj v begunskem taborišču v Vagni, je imenovan za adjunkta pri goriskem magistratu.

Nov goriski odvetnik. Včeraj je položil odvetniški prisegel pri višji deželni sodnici v Trstu gospod dr. Vladimir Orel, rodom iz Prvačine.

Iz Gorice nam poročajo: Prav nič se ne skrbi za begunce, ko se vračajo. Treba bi bilo pristojne oblasti v Gorici obveščati o dohodu beguncem, to je res, ali prav bi bilo, da se tudi v Gorici sami pri pristojnih oblasti kratkoročno uvede stalna služba za potrebno pomoč beguncem, ki dohajajo dan na dan in za njihov prevoz v domače občine. Tako služba bi se morala vršiti tudi na Krasu, v Vipavski dolini in na postaji Sv. Lucije za tolimski okraj. Pričakovati begunce in jim pomagati. Iz begunstva jih podajo, ko pa reveži pridejo na goriska tla, pa ne morejo nikamor. Tako je bilo do četrtega že osem dni trideset begunskih družin spravljeno pod slabo streho na državnem kolodvoru. Med njimi so starci in mali otroci. Ti begunci so iz Gregarja, Lokvi, Čepovana, Lokoveca in Banjšice. Obiskala sta jih dež. glavar dr. Faidutti in dvorni svetnik Schullern ter odredila odposlano.

Se se godijo dušični: Deželni šolski svet bo imel sejo in sicer 4. maja v Gorici. Odkar je vojna z Italijo, ni imel nobene seje, dasi se je večkrat zahtevalo delovanje deželnega sveta. Sedaj se je vendar znanil. Dela bo imel dovoli. Naj ga je reši v prid dežele. Očeta goriskega deželnega glavarja Petra Fajduta so prav lepo pokopali v domači slovenski vasi v Skrutovem v obsejni župniji Sv. Lenarta med beneškimi Slovenci. Od vseh strani župnije je privlelo ljudstvo k pogrebu, kateri je vodil domači duhovnik Ivan Petričič.

Nova navodila za ruske ujetnike.

Izveček iz določil o porabi vojnih ujetnikov iz Rusije, Ukrajine, Finske in od Avstro-Ogrske in Nemčije zasedenih delov ruske države za čas od 1. maja 1918 do odhoda ujetnikov.

1.) Pravilo. Po sklepu miru z Rusijo in Ukrajino niso ujetniki še popolnoma prosti. Njih odhod je pridržan posebnemu dogovoru, kajti v vseh državah je gospodarsko vprašanje nujno.

2.) Omejenost prostosti. Značaj ruskega ujetnika kot vojaka zahteva, kakor pri naših vojaki, omejeno prostost. Ujetniki, kateri so po predpisih ne ravno, si sami sebe škodujejo. Uvrstilo se jih bo v vojaške organizacije, strogo držane oddelke in tudi skrbelo, da pridejo kot zadnji nazaj v svojo domovino.

3.) Dolžnost dela. Ljudstvo in država stoje pod vtisom vojske. Za lenuhe in postopake ni pri nas kruha. Oni, ki dela, sme tudi hrano zahtevati. Ujetniki, kateri delo zanemarijo se motijo, ako mislijo, da bodo drugi za njihovo preskrbovanje skrbeli. Akoravno so naši ujetniki v Rusiji dozdnevno prosti, so vseeno trepeti izgnanci, kateri pod nebrojnimi težkočami iščejo svojo domovino.

4.) Pogoj za delodajalce. Delodajalci, kateri nečelo ujetnike pod novimi pogoji obdržati, morejo to deželni delavski izkazovalnici (MIL. Abt. der Lans. für Krain) javiti.

5.) Prehranjevanje. Vojni ujetniki morajo dobivati tako hrano, kakor domači poljski delavci, na vsak način pa mora biti hrana zadostna in zdrava. Nasprotno vojni ujetnik ne more zahtevati življenja v obilju, če je ljudstvo podvrženo omejitvam.

6.) Oblika. Vojaška uprava je primorana obdržati obleko in obuvalo v prvi vrsti za vojsko, v drugi za naše delodajalce sam pomagati. Ako ruski ujetnik dano mu delo z zadovoljnostjo izvršuje in obleko od gospodarja dobi, se mu le-ta ne sme z nikakim namazom barve pokvariti. Gospodar nima pravico ujetniku dano obleko pri odpotovanju tega v svojo domovino odvzeti, ako je vojaška obleka ujetnikova raztrgana in nedostojna.

7.) Nagrada. Ruski ujetnik dobi hrano in stanovanje od gospodarja, slednji mu mora izplačati minimalno delavsko doklado v znesku 1 krome na dan za kmetijska dela in 2 kroni za vsa druga dela.

8.) Predpisi glede dela in prostih dni. Za ujetnike veljajo isti predpisi in iste pogodbe glede dela in prostih dni, kakor za delavce enake kategorije v istem kraju.

9.) Razširjenje prostosti za ujetnike. Ujetnik je v prvi vrsti vojak; s tem je rečeno, da ne sme po 9. uri zvečer zapustiti svojega stanovanja, katero je takorekoč njegova kasarna (vojašnica). Dela za svojega gospodarja sme tudi po tem času izvrševati. Brez spremstva je vojna na železniki ujetniku prepovedana. Udeležba demonstracij in obhodov je kakor obiskovanje plesnih zabav tudi prepovedano. Obisk gledališča in kinematografa je le v spremstvu dovoljen. Ujetnik sme gostilno po dokončanem delu vendar ne po 9. uri zvečer obiskovati. Ujetniki, ki se s ženskami potepajo, se odposljejo v tabor.

10.) Ubeg. Ubeg ujetnikov je kakor predpisano nazoniti. Ujetniki, kateri samostojno svoje mesto zapuste in kažejo upornost proti delodajalcu in če se po 15. marca 1918 kaznujejo, odpotujejo zadnji v svojo domovino. Ako beg ujetnikov zakrivi delodajalec, mu zapade kavelja in se odvzamejo gospodarju tudi drugi ujetniki. Ujetniki se motijo, ako mislijo, da pridejo iz tabora hitreje domov.

11.) Menjava delodajalca. Ujetniku je izprememba delodajalca tudi v soglasju z gospodarjem prepovedana. Izpremembe ujetniških delavskih krajev odredilo samo zato poklicane oblasti.

12. Splošno ravnanje. Zloraba ujetnikov od strani delodajalca ali njegovih organov se kaznuje po predpisih.

13.) Zdravniško postopanje. Zdravniško ravnanje za ujetnike ostane isto kakor dosedaj.

14.) Prošnje ujetnikov glede živitve ostanja v Avstriji itd. Ujetnik, kateri hoče ostati v Avstriji, ima tozadevno prošnjo uložiti. Siloma se ne bo ukenila odstranitev ujetnika, ki hoče ostati v Avstriji. Ako ostane ujetnik v Avstriji, se ga pod nobenim pogojem ne more pozvati v vojaško službo, kajti dovoljenje, da se ujetnika obdrži v Avstriji, se ni pridobitev avstrijskega državljanstva. Prošnje ujetnikov radi živitve, pridobitve lastnin itd. se sedaj še ne uredijo. Te prošnje se tudi vložijo običajnim putem. Ujetnik, kateri se hoče ženiti, ostane tu do preskrbite tozadevnih dokumentov.

15.) Glede prostosti. Razširjena prostost se odtegne ujetnikom, kateri so se ne nevedno izkazali.

16.) Disciplinarni. Za ujetnike, ki prestopijo disciplino in vojaški red, veljajo isti predpisi, kakor doslej.

Dnevne vesti.

— Poroka v cesarski hiši. Dne 24. t. m. se poročil nadvojvodinja Hedvika, hčerka nadvojvode Franca Salvatorja z grofom Stollbergom. Nadvojvodinja se mora odreči svojim predpravicam kot princezinja cesarske hiše.

— Občinski svet ima v torek 23. aprila ob 6. popoldne redno javno sejo. Sporedni predmeti v ponedeljek.

— Najvišje pohvalno priznanje za istočasno podeljivost mečev je dobil na italijanskem bojišču za hrabrost pred sovražnikom poročnik 17. pp. Ivan Jocič pridelen československi pp. št. 8.

— Odlikovan železničar. Ivan Budič, strojni kurjač iz železnice in posestnik v Ljubljani, je odlikovan s posebnim zaslužnim križem na traku hrabrostne svetinje v priznanje odličnega službovanja v železniško - vojnem prometu.

— »Karlov teden« v Ljubljani. Vojaška in deželnoobrambovska krda ljubljanske posadke prirede v »Karlov teden« (od 5. do 11. maja t. l.) vrsto dobrodelnih večerov povsem vojaškega značaja. V kolikor se bodo te prireditve vršile v javnih prostorih (gledališčih, koncertnih dvoranah i. sl.), se bo v goste naprosilo tudi civilno prebivalstvo. Podrobnejša obvestila sledijo.

— Generalni poštni in brzojavni ravnatelj sekcijski šef dr. Friedrich Wagner vitez Jauregg je šel v pokoi. Podeljeno mu je bilo baronstvo. Za njegovega naslednika je bil imenovan dosedanj predsednik poštnega in brzojavnega ravnateljstva na Nizji Avstrijskem Konrad Hocheisel, ki je bil imenovan za sekcijskega šefa.

— Sustersičeva »Kmečka založba«. V zadržni register je bila vpisana »Kmečka založba« v Ljubljani, r. z. z. o. z. Namen ji je pospeševati gospodarske koristi zadržnikov s skupnim izdajanjem in zalaganjem časopisov, političnih, strokovnih in lenoslovnih, knjig, muzikalij, umetnin, zlasti onih izdovod zadržnikov samih in razpečevanjem istih, kakor tudi izvrševanjem knjižotške ter grafiško - artistske obrti. Vsa član jamci z dvakratnim zneskom svojih deležev. Tačasni udje nabeštva so: Anton Belec, župan in posestnik, št. Vid nad Ljubljano; Karel Dermastia, ravnatelj in deželni poslanec, Ljubljana; Miha Dimnik, posestnik in deželni poslanec, Jarše ob Savi; Valentin Remškar, posestnik, Brezovica pri Ljubljani; Jože Erjavec, posestnik in župan, Draga pri Višnji gori.

— Iz sodne službe. Za višje deželno sodne svetnike so imenovani deželno sodni svetniki Fran Milčinski v Ljubljani, dr. Josip Kotnik v Celju, Albert Kokol v Mariboru, Ludovik Wanedikter v Celju za Celovec. Državni pravdniki dr. Ferdinand Duchatsch v Mariboru, dr. Anton Kremžar v Novem mestu in dr. Friderik Bračič v Celju so dobili naslov in značaj prvega državnega pravdnika. V pokoi so šli višji sodni svetniki dr. Josip Freidl v Mariboru, dr. Herman Schaefflein in dr. Karel Pražak graškega deželnega sodišča in dobili naslov dvornege svetnika.

— Ljudskošolske vesti. Deželni šolski svet je imenoval Marto Reich za definitivno učiteljico na ljudski šoli v Šmartnem pod Šmarno goro.

— Ljudskošolska vest. Suplentinja Pavla Močnik je imenovana za provizorično učiteljico v Škofji Loki.

— »Glasbena Matica«. Tretji se vrši slavnostna Krekova akademija v torek 23. aprila! Za prvo in drugo izvajanje velik del občinstva ni mogel dobiti vstopnice. Bile so vse razprodane. Opozarjamo, da za jutrišnje nedeljske akademije snolih ne bo večerne blazine. Za tretje izvajanje to je za torek 23. aprila pa se vstopnice dobijo in so se danes prodajati začele v trafiki v Prešernovi ulici.

— Skupna seja odbora za invalide. V sredo, dne 24. aprila ima ženski odbor za invalide skupno sejo z moškimi odborom v prostorih Aloizievšča ob 5. uri popoldan. — Tajnica: Meta Poljak.

— Hitre brzojavke. Kako hitro hodijo slovenske brzojavke je razvideti iz sledečega dejstva. Dne 2. aprila je bila oddana v Mariboru brzojavka, ki naznana smrt nekega sorodnika rodni v Novo mesto in Ljubljano. Oddana je bila ob 12. popoldne. V Ljubljani in Novo mesto je dospela brzojavka že 5. aprila. Med tem časom je bil sorodnik že pokopan. Res vzorna služba na naših poštah.

— »Betriebsinspektorat der k. k. priv. Südbahn Gesellschaft« nam je poslal nemški dopis o svoji preselitvi. Vrgli smo ga v koš.

— Prošnja! Vljudo prosimo iz Rusije se vračajoče vojne vjetnike, če bi kdo kaj vedel o vjetniku Vinku Krže, vjetem 20. junija 1915. leta ob reki Dnjester v Galiciji, kateri se do sedaj še ni povrnil domov, naj sporoči na naslov: Lovrene Krže, Trnovski pristan št. 12. v Ljubljani. Zadnjičkrat je pisal 18. maja 1916. leta iz Jekaterinoslavske gubernije Kotovka. Stroški se povrnejo.

— Zlata poroka staršev župnika Finškarja. Dne 17. t. m. sta praznovala

oče in mati mestnega župnika in pisatelja Fr. Finškarja zlato poroko. Oče Fran ima 83, mati Terezija 87 let.

— Indijansko plečiče. Nemški paglavci v Ljubljani imajo posebno veselje skakati po rondojih in po travi v Zvezdi, ki je ograjena z visoko ograjo. Ker mestna občina ne more nastavlja v teh časih posebnih paznikov, da bi odganjali te paglavce in so javni nasadi izročeni občinstvu, da prostovoljno pazi, da se ne dela nepotrebnega škoda, bi bilo dobro, da vsakdo, ki vidi tako vandalsko početje prime paglavce pošteno za ušesa. Policija se seveda zato ne zmeni.

— Zdravstveno stanje mestne občine Ljubljanske. V času od 7. do 13. t. m. se je rodilo v Ljubljani 15 otrok, mrtvorojena sta bila dva, umrlo je 24 oseb, med njimi 13 domačinov. Za jetiko je umrlo 5 oseb, med njimi 2 tučca. V sled mrtvoda in v sled samomora je umrlo po 1 oseba. Oboleli so za škrlatno 2 tučca, za legarijem 1 vojak in za vrtico 3 domačini in 1 tučec.

— C. kr. posredovalnica za delo vojnih invalidov, deželni urad Ljubljana. Službo iščejo sledeči invalidi: 6 slug, 2 portirja, 2 gozdarija, 7 za lahka dela, 3 pazniki, 3 pri železnici in 2 pri pošti. Pojasnila daje c. kr. posredovalnica, ki se nahaja v ravnateljski pisarni drž. obrtne šole, Gorupova ulica 10, I. nadstropje, vrata 33.

— Iz Metlike nam pišejo: V našem mestu je umrl po kratki bolezni čislani naš sosesčan g. Fran Golob, posestnik, krojaški mojster in kapelnik mestne godbe, star 75 let. Za pogrebom pokojnega župana dr. Weibla je še sviral žalne koračnice, teden dni pozneje pa so s svojem kapelniku godci - tovariši zaigrali zadnje slovo. Pokojni Golob je bil rojen na Gorenji Straži pri Novem mestu, kjer se je učil krojaške obrti in godbe. L. 1866. se je udeležil vojne na Laškem z 12. pehotnim polkom, odkoder je prestopil k polku grofa Esterhazja št. 13. Od vojakov je prišel v Trst, kjer je bil anazirani pri tržaški civilni godbi, ki je oskrbovala tudi gledališki orkester. Iz Trsta se je preselil v Ljubljano in je tudi tam deloval pri gledaliških predstavah. Pred 42. leti se je nastanil v Metliki, kjer si je ustanovil svoj dom - lično hišico, ki se leto za leto tako bozalo in vablivo ogrinja v zelenje in cvetje. Tu je izvrševal svojo obrt in poleg tega z vsemu in poživnostjo sodeloval pri mestni godbi. Bil je izvršten glasbenik-solist, in nešteto je bilo prilik, ko je zabaval, vedril in navduševal poslušalstvo s svojo mojstrsko igro. Bil je pokojni Golob tja od mladih let do smrti skromen, vsakomur simpatičen mož ljubeznivega, priklupnega značaja, mojster v obrti in godbi, dobra, plemenita duša ter neizprosnost zvest svojemu naprednemu slovenskemu mišljenju. Vsa Metlika mu hrani hvaležen spomin kot skromno plačilo za vse, kar nam je s svojim mojstrstvom dal koristnega, lepega in vselega!

— Selska pošta. Pišejo nam: Pred nedavnim časom je prenehala voziti v Železnike redna vozna pošta. Odmev tega v časopisju ni pribli: da je to krivda poštnih urav. Postave in narredbe naše gosposke so močno zadele tudi Demšarjeve kobile. Preje vaje dobrega, obilnega ovasa, sladke krme, navezala jim je postava na gnilo seno, otepeno slamo - oves pa je zanje iz spomina, ker je odmerjen le še za zelodce dvonozgatih zemljanov. Ker je temu tako, opešal je dvonozgi zemljan, opešala Demšarjeva živina, kobile se prenehale gospodu služiti, pošta prenehala voziti. Poštna uprava se ne domisli, da bi temu odpomogla, da bi poskrbela zopet za redno vožno pošto zvezo med Železniki in Škofjo Loko. Dolžnost poštnih urav je, da oprosti vojašne voznika, preskrbi Demšarjevim kobilam boljšo in več krme, postemu vozu novih koles, mazila, pa vozil se bo zopet rejen gospod iz komodnosti, ubog davkoplačevalec iz štedljivosti, varnosti v Selsko dolino na oddih, opravke in kupčije. Vozil se bo potem lažje, kot na Sv. Elija v nebesa. Za kratek čas in razvedrilo naj dobe popotniki od kovinske centrale rog, voznika pa naj kupijo sukno na kraico. Ta bo priganala voznika, kobile na oves, dobra krma. Krivda zmede zadene edino pošto upravo, nikakor pa ne naštemnika vozne pošte. Kogar še ni ugonobila slaba vojna hrana, tega časa nadomestili, se bo gotovo še spominjal, kako je držal pred vojsko v avtomobilu skozi Selsko dolino. Najemnik je takrat dokazal, da ve za dolžnost. Danes pa ne ve, s katere klinke sneti voznika, kako priganati lačne kobile no klanč. Ve le, da mori aprovizacijska hrana gospoda, kmeta in — Demšarjeve kobile.

— Iz Savinjske doline nam pišejo: Kakor je vse slovensko žensstvo v duhu prisostovalo veliki slavnosti v Ljubljani, tako smo se vse zanimale za manifestacijo, ki se je vršila v soboto v Pragi. Ako dunatski državniki še ne verjamejo, da je naše ljudstvo res z dušo in srcem iste misli in stremilnja, kakor so naši poslanci, naj im bo povedano, da je to sveta resnica in ne samo to. naše ljudstvo je še veliko neustrenejše kot so voditelji! Zato oni ne bi mogli delati in zahtevati drugače, ker to je namani, kar zahtevamo tudi mi. Naj bi prišli oni ki si upajo v tako resnem času še prezirati nas ter naše veliko trpljenje omalovaževati, silili bi te dni, kako ogorčena je bila tudi zadnja slovenska žena in dekle. Zato vam kličejo vrle Čehinje in blage Ljubljankinje tudi me Štajerke, smo iste misli, čutimo in trpimo kakor vi, zato pa smo pripravljene z Vami vred se boriti do zadnjega dihljata. Tudi nas je to dni do skrajnosti užalilo, da trpljenje naših mater ni vredno, da se omeni, da naše žene in dekleta niso vredne, da bi se priznalo tudi njih trpljenje in požrtvovalnost. Z dušo in srcem se pridružujemo manifestaciji češkega naroda, ter protestu proti onim, ki nas tako zametavajo. Mi ne moremo trpeti zaman, mi se hočemo boriti še nadalje, tako dolgo, da dosežemo, kar bi po pravici, morali že imeti! Zlani nas Slovence posebno tudi, da si upa še kdo misliti, da bi me hotele kar drugega, kar zahtevamo naši prvobitni. Živeli naši poslanci! Mi vas obožujemo, ker ste tako zvesti svojem ljudstvu. Pozdravljeni Vi vsi, ki ste v Pragi obnovili prinošo svetlobe med češkimi in

jugoslovanskim narodom. — Maša Puncer - Skornšek.

— Razmere na kolodvoru v Spodnji Dravograd. Pišejo nam: Naš Snodnji Dravograd je postal vsled dogodkov v bližnjem St. Janžu znan po celi domovini. Naš kolodvor zasluži še posebej odlično mesto, saj so se tu vršili dejanski napadi na mirne Slovence in naš kolodvor je postal odličnega člana g. Kramarja v šentjanski nemškutarski generalni štab. Za izgubljeno bitko v St. Janžu se sedaj uradnik Kramar s svojim tovarišem Bröslerjem masčuje nad slovenskimi potniki, ki prihajajo h kolodvorski blagajni. Ako zahteva boljši obločeni človek vozni listek v slovenskem jeziku, ga kratkoma ne dobi. In ta dva uradnika naravnost tekmuje, kako bi pokazala slovenskemu inteligentu in kmetu svoje nemško zaničevanje. Železniška uprava, ki je s takimi čini očividno zadovoljna, nas hoče menda prepričati, da je ljudstvo radi uradnikov tu, ne pa uradniki radi ljudstva. Radi tega držijo naše slovenske rojake uradnike no večini na Tirolskem, mi pa se moramo pokoravati vsakemu nadutežu, ki v službi vedno pozablja, da ni vsesmenjski agitator.

— Najnovejši dunski modeli, obleke in klobuki se vidijo danes v soboto, jutri v nedeljo in v ponedeljek v »Kino Central« v dež. gledališču pri predstavah za odrasle.

— Veliki dveurni dvojni spored v »Kino Central« igra danes, jutri v nedeljo in v ponedeljek. Več današnji in-serat.

— Tatvina. Josipu Krajmajerju, prožnemu mojstru v Zalogu je neznan tat odnesel obleke, perila in čevljev v vrednosti 2000 K.

— Včeraj okrog ¼ 12. ure mi je bilo ukraden »Puhov« kolo izpred pisarne urada dež. mesta za dobavo klavne živine. Kolo je še v dobrem stanju, ki ima obločen sedež z zelenim žametom, črno barvano, na desnem pedalu mu manjka kripsne, bilanca je visoka in boli ravna, zadnje kolo je podloženo okrog in okrog z enim mantelom, predno pa ima fino in močno gumi še starega materiala. Kdor bi bil kupil to kolo, naj ga vrne proti nagradi cele kupnine tudi, če bi znašala do 1000 K na naslov Josip Matjan, posestnik, Vižmarje 31. To kolo je ukradel neki četovodja.

— Dotična oseba, ki je zamenjala v jutranjem gorenjskem vlaku v četrtek 13. t. m. svoj črni ročni kovčeg z mojim, naj ga odda proti vrnitvi svojega v Ljubljani Poljanska cesta 18. I. nadstropje pri g. dr. Alojziju Kraigherju. Maria Kraigher. Potojina.

— Rjavo denarnico s 183 K je vzela danes popoldne pri nekom vozu na trgu znana ženska neki gospe. Poziva se jo, naj prinese denar v upravo »Slovenskega Narodca«.

— Velika izguba. 2070 K je izgubil Janez Avreljo, čevljar, najemnik v St. Jurju, P. Radcu, ko je vstopal v četrtek predpolnoč v Ljubljani na vlak proti Dunaju. Kdor je našel ali izmaknil, je lepo prošni naj vrne svoto revežu, ki nima zdaj drugega kot 8 otrok. Odtgne si naj primerno nagrado. Svoto lahko pošlje tudi na županstvo Poljsnik.

— Ukraden denar. Pri stoinici Albine Samec je bila danes popoldne vzeta denarnica z večjo svoto denarja. Ker je gospi, ki je vzela denar znana, se pozivlja, da naj ga prinese na stojnico nazaj.

Aprovizacija.

— Iz seje mestnega aprovizacijskega odseka

Prihodnji teden razdeljuje mestna aprovizacija po ¼ kg k a še na osebo. Le dva okraja ne dobita kaše, ker je za vse okraje ni dovolj na razpolago in se jima zato razdeli po ¼ kg ajdove moke. S to razdelitvijo je izčrpana cela zaloga ajdove moke in s tem tudi cela zaloga moke za kruho. Če ostane kontingent za krušno moko še nadalje v današnji izmeri, potem je popolnoma izključeno, da bi bilo mogoče v doglednem času še katerikoli honorirati izkaznice z moko.

Za kruh je moka zagotovljena za cel tekoči in prihodnji mesec.

Splošno se pritožuje občinstvo, da peko nekateri peki mnogo slabši kruh kot drugi. Kakor smo že večkrat zagotavljali, dobe vsi peki v Ljubljani enako moko in bi zato morali peči tudi vsi iste kakovosti kruh. Ako kdo izmed pekov peče slabši kruh kot drugi, je na vsak način manipuliral z moko in porabil boljše vrste moko za druge namene in ne za peko kruha. Mestna aprovizacija je imela že ponovno priliko, nastopi proti takim brezvestnim pekom in jih je kaznovala ter nekaterim celo odvzela koncesijo. Ker se pa pritožbe še vedno množijo, bo mestna aprovizacija v prihodnje še strožje nastopala proti onim pekom, kateri ne bodo peki kruha take kakovosti, kot ga je po prevzeti moki zahtevali. Po posebnih organih se bodo napravile po pekarijah kontrole in in kogar se bo zalotilo, da se poslužuje za peko kruha slabše mešanice moke, kot jo je prejel, se mu brezpopojno odvzame koncesija.

Dovoz j a j c zelo pada, ker se je produkcija tudi zelo znižala. Tako n.p. je v tem času leta 1916. prejela mestna aprovizacija 800.000 jajc, leta 1917. 373.000 jajc in letos samo 171.000 jajc. Cena je bila leta 1916. 12 vin., l. 1917. 32 vin. in letos 70 vin. za kos. Organizacija za nakup jajc je izvedena skoro do popolnosti, ker ima mestna aprovizacija v vsakem večjem kraju po celom Dolenjskem svolaga pooblaščenca in nabiralca. Navzile visokim cenam ni mogoče dobiti blaga in kakor danes položaj kaže, jajc tudi v najbolj seziji ne bo toliko na razpolago, da bo v polni meri krita potrebščina prebivalstva.

Raioniranje pri razdelitvi mesa, kakor tudi pičlo odmerjeni kontingent za ljubljansko mesto zahteva, da se meso razdeli kolikor mogoče pravično in ekonomično med posamezne prodajalne. Izkazalo se je, da bo neobhodno potrebno centralizirati klanje živine in

razdeljevati mesarjem meso. Danes razdeljuje mesarjem »zadruga mesarjev« živino in ne meso. Odsek za to sklene, pozvati zadrugo mesarjev, da prične klati živino skupno in razdeli potem meso med svoje člane.

— Meso na rumene izkaznice C št. 1 do 1300. Stranke z rumenimi izkaznicami C št. 1 do 1300 dobe meso po znižanih cenah v ponedeljek dne 22. t. m. popoldne na Poljanski cesti št. 15. Določeno je tale red: od 1. do pol 2. št. 1 do 130, od pol 2. do 2. št. 131 do 260, od 2. do pol 3. št. 261 do 390, od pol 3. do 3. št. 391 do 520, od 3. do pol 4. št. 521 do 650, od pol 4. do 4. št. 651 do 780, od 4. do pol 5. št. 781 do 910, od pol 5. do 5. št. 911 do 1040, od 5. do pol 6. št. 1041 do 1170, od pol 6. do 6. št. 1171 do št. 1300.

— Težje meso za težko bolne, ki leže. Tisti težko bolni bolniki, ki leže in ki so se priglasili v aprovizacijski pisarni na Poljanski cesti št. 13 do petka dne 19. t. m., prejmejo tečeje meso v nedeljo dne 21. t. m. na Poljanski cesti št. 15. S seboj je treba prinesiti tiste izkaznice, na katere prejemaajo meso.

— Nakazovanje moke in kaše trgovcem. Trgovcem se bode nakazovala moka v ponedeljek dne 22. aprila ob 9. uri popoldne v mestni posvetovalnici.

— Semenski fižol, proso, koruzo in ajdo za mesto Ljubljana, bo oddajal Žitni zavod prihodnji teden. Dotičniki, ki so se svoječasno zglašili na magistratu, naj se javijo v dopoldanski urah v pisarni Žitnega zavoda, Dunajska cesta št. 31, nakar prejmejo, istotako v dopoldanski urah, žito v skla-nišču, Emonska cesta št. 2. Priglasenci s črko A do M pridejo na vrsto v ponedeljek in torek, t. j. dne 22. in 23. aprila, s črkami od N dalje pa v sredo in četrtek, dne 24. in 25. aprila. Pozneje se žito ne bo več oddajalo.

— Zaplenjeno meso. Predvčerajšnjem ob 11. zvečer je dobil znani gostilničar Podobnik v Mostah 180 kg mesa, ki ga je pripeljal pod preklami v svojo gostilno. Novi policijski nadzornik v Mostah je to meso zaplenil ter se je meso oddalo na klavnico. Prišlo bo baje v dobro ubožni akciji. Od kod je to meso, ni znano. Po Mostah pa se govori, da je bilo namenjeno občinski mesnici.

— Nedelja v Gradcu brez kruha. Za Gradec in neposredne okolišanske vasi se bo oddajal od 21. t. m. dalje namesto dosedanjega hleba, težkega 70 dkg hlebec težak 120 dkg ob istočasni omejitvi izdaje kruha na samo vsaki drugi dan, in sicer na ponedeljek, sredo in petek. Za nedelje se bodo izdajale druga živila, kakor fižol, krompir itd.

Prosveta.

— Hrvati in Srbi za slovensko narodno gledališče v Ljubljani. Zagrebški dnevniki »Hrvatska Država« je prinesel poziv na podpisovanje deležev po 100 krom za naše narodno gledališče ter piše koncem poziva: »Kot organ za narodno ujednotenje priporočamo najvišje to veliko kulturno delo Ljubljani je naše mesto, naša prestolnica prav tako kar Zagreb, in mi ne smemo dovoliti neprijateljstva, da v eni naših prestolnic davi našo kulturo, niti ne smemo prenašati sramoto, da ostane ona še nadalje brez svojega gledališča. Ljubljana je predstava Zagreba in graditi v njej trdnjave je še važneje nego v Zagrebu. Slovenci so čudoviti borilci. Pomagajmo jim sami pri utrjevanju! Kar dajemo njim, dajemo sebi! Vsa Hrvati in Srbi, vsak naš prijatelj, ki kolikar koli more, naj ne zamudi prilike, da zdaj vidno pokaže, kaj pomeni jugoslovansko čustvovanje in naša ljubezen do Slovencev! Z delom pokazimo bratstvo in edinstvo!«

Razne stvari.

— Ogrska živila za dunajske Ogce. Med Ogri, ki bivajo na Dunaju, je nastala akcija za dobavo raznih živil iz Ogrske, in sicer samo za nje.

— Zgorela belgijska vojaška skladišča. Iz Havra poročajo, da so zgorela skladišča artiljerijskih in ženjajskih belgijske armade. V skladiščih so bile ogromne zaloge vojnega materiala.

— Vseučiliške klinike v Budimpešti se zapro. V Budimpešti se najbrže v kratkem zapro vseučiliške klinike, ker ne bo potrebnih mazinlih maščob za tamkajšnjih 3000 bolnikov.

— Eksplozija smodnišnice. Dne 15. aprila se je zgodila v Glasenbachu pri Solnogradu silna eksplozija. Tamkajšnja smodnišnica je z več sosednimi poslopji zletela v zrak. Nes

Lepa meblovana soba
blizu kolodvora se odda. — Kje, pove
upravnishvo »Sloven. Naroda«. 1831

Vsled pomanjkanja prostora prodam
krasnosalonskoopravo.
Kje, pove uprav. »Slov. Naroda«. 1830

**Proda se čisto nova damska
svilnataobleka.**
Kje, pove uprav. »Slov. Naroda«. 1828

Meblovana soba
s posebnim vhodom in električno raz-
svetljavo se za 1. maj odda. Gleda-
liška ulica 7/II. vrata 9. 1818

Proda se večja množina
za klanje. Vprašanja
na: Božidar Gregorič, Hotel Imperial,
Zagreb. 1833

KONJ
Kupim več vagonov
za takojšnjo do-
bavo. — Ponudbe
pod I. Augustina,
Ljubljana. 1834

mošta
Proda se družinski
šivalni stroj
s pokrovom in dobrem stanju v Lju-
bljani, Gradsko 11, prit., soba 18.

Dekle,
staro 15 let, iz boljše
rodbine, zmožno slo-
venščine in nemščine,
išče mesta, kjer bi se
izučila v trgovini. Gre
tudi na deželo. Naslov
pove upravnišvo »Slov. Naroda«. 1810

Tranzitno KLET
20 m dolgo, podzemeljsko, z dvigalom
odda v najem. 1815
Iv. Lapajne, Zganjarna, Novi Vodmat.

Proda se večja množina
strešne opeke.
Oddaja se v vsaki množini. Mihael
Kafner, Sp. šiška 182. 1832

Išče se dober
učitelj za citre.
Poizve se: »Kotloz št. 23«
Ljubljana. 1787

Službo hišnika
sprejme 1837
zakonski par brez otrok Neža Vrtič-
nik, Sv. Petra cesta 76, Ljubljana
(pri Mat. Ogrin).

Kupi se
otroški vozček
Ponudbe pod: Nadporočnik Kovar,
D. M. v Polja. 1798

Kot trgovski učenec
želi službe dober, krepak 14 letni de-
ček s popolno oskrbo. — Nastop takoj
ali po dogovoru. Poblize iz prijaznosti
v modni trgov. P. Magdič, Ljubljana.

Profesorska rodbina (4 osebe) išče
STANOVANJE
3 sob s pritlikinami za avgustov ter-
min. Ponudbe na prof. D. V. I. dr.
gimnazija Ljubljana. 1787

Dobra kuharica
se išče. Plača 40—50 kron mesečno.
Nastop službe čim prej. Osebo se je
predstaviti v Ljubljani, Franca Jo-
žefa cesta 16, I. nadst. 1758

Dečka
v starosti od 14
do 17 let iščem
za domačo dela
Plača po dogovo-
ru. Ponudbe do
25/4 t.l. na naslov
Božidar Kastelic, pošta Materija
istra. 1754

Zahvala.

Za mnogobrojne izraze iskrenega sočutja povodom smrti
našega nepozabnega soproga, očeta, brata, deda, tasta, strica
in svaka, gospoda

Antona Počivavška,
posestnika v Trbovljah

izrekamo tem potom najsrčnejšo zahvalo vsem, ki so nam sku-
šali lajšati bol teh tužnih dni. Zlasti zahvaljujemo prečastito
duhovščino, slavne požarne bratce iz Trbovelj, Vod, Zagorja
in Hrastnika ter zastopnike sokolskih društev, dalje gospode
pevce, ki so zapeli svojemu nekdanjemu častnemu članu gin-
ljive žalostinke, slavnemu učitelstvu in gospodom uradnikom,
poduradnikom trb. premogokopa ter sploh vsem onim, ki so
spremili blagega pokojnika na zadnji poti.

Najlepša hvala tudi darovalcem vencev in vsem onim,
ki so mesto istih darovali v dobrodelne namene ter tako po-
častili spomin nepozabnega ranjkega.

Trbovlje, dne 18. aprila 1918.

Žalujoči ostali.

1841

„Sijajno lepo lice“

in mladostno svežo, rožnato polt do pozne starosti ohranijo žene in
dekleta, če uporabljajo moj tisočkrat preiskušeni in od zdravnikov-stro-
kovnjakov dobro priporočeni recept (po dr. Idelsonu). Tisoči zahvalnih
pisem. Mozoli, pege, ogrci, lišaji, gube, rdečica obraza garantirano
sigurno izginejo. Pošljem prepis recepta vsakomur zastoj. Pišite
tako na

Fr. Menschlik, Dunaj 62., prodal 1. oddelček 7.
Želi se znanke za odgovor. 720

Kupujte le domač izdelek! to je

Emona

pralni prašek

Dobiva se vseh prodajalnih

KINO CENTRAL v dež. gledališču.
V soboto 20. aprila ob pol 7. in pol 9. zvečer, v nedeljo 21.
aprila ob 5., 7. in 9. zvečer, v ponedeljek 22. aprila ob pol
8., pol 7. in pol 9. zvečer.

BRIGITA ali Ropar iz Keitersberga
Velika preprosta ljudska igra.

PRINC VALDEMAR VALDEMAR PRINC.
Izvrstna preprosta veseloigra.

Najnovejši dunajski pomladanski modeli.
(Oblike in klobuki.)

Pri teh dve uri trajajoči predstavi 10 vinarjev zlatana
in za mladino vsopnina. 1837

V soboto 20. aprila ob pol 3. popoldne, v nedeljo 21. aprila
ob pol 11. popoldne in 3. popoldne, v ponedeljek 22. aprila
ob pol 3. popoldne

družinske predstave pristopne tudi mladini.

MENE TEKEL. Opozorite z onega sveta.
Poleg tega še drugi sijajni filmi.

Sadni mošt
ima v zalogi Ivan Ogrin, Lavrica
pri Ljubljani. 1786

KONTORISTINJA
z večletno prakso, zmožna obeh jezi-
kov, se takoj sprejme. — Ponudbe
z natančnimi podatki in sliko na „poštini
predal 73“ v Ljubljani. 1827

Stanovanje
s 4 sobami
in vsemi pri-
tiklinami —
eventuelno v
kaki vili išče za avgust termi-
na stranka obstoječa iz 3 oseb. Želi
se I. nadstropje ali pritličje. Kje, pove
upravnishvo »Slov. Naroda«. 1751

Sprejme se
vzgojiteljica,
zmožna tudi stenografije ter strojepisja.
Ponudbe na upravo »Sloven. Naroda«
pod „vzgojiteljica 1801“. 1791

Dobre krojaške
pomočnike
sprejme Jos. Rojina, Ljubljana,
Franca Jožefa cesta 3. 1686

Delavce
sprejme ob
dobri plači
in zaslužku
Jos. Gihlár
tvornica ce-
mentnih iz-
delkov, Ljubljana, Dunajska c. 67.
Istotam se dobi vozni. 1791

Išče se izobražena gospe-
dična (učiteljica) za
vzgojiteljico
k otrokom. Prosta hrana in stanova-
nje. Plača po dogovoru — Naslov:
poštini predal 68 Ljubljana. 1694

INSTRUKTOR
za 1½ do 2 uri na dan za učenja me-
stne šole, se išče za takoj. Ponudbe
z označenjem plačila na „LJUBLJANA
POŠTINI PREDAL 39“. 1757

Smrekovo lubje
kupi po vsakokratnih najvišjih dnevnih
cenah in izplačuje proti duplikatom
voznih listov pri kranjskih bankah.
— Transportno dovoljenje se preskrbi
tako. — Alex. Rosenberg, Gradec,
Anzeersgasse 22. 1744

Išče se v najem
manjši lokal
za trgovino ali za gostilno, najrajši kje
v bližini Zagreba. Ceni. ponudbe na
upravnishvo »Slovenskega Naroda« pod
„Hrvatsko 1819“. 1791

SITARJA
delavca, enega in korparje (košarače)
1 ali 2 delavca prosta voiaštva ali na
daljšem dopustu rabim. Plačilo po kosu
(komadu). Ponudbe na: V. Senel, Za-
greb, Bakova ulica 8. 1816

Motile in krtače
za ribanje
nudim po dnevni ceni neobvezno 1720
Karlo Hasiach, Zagreb I.

Kupim kompletno dobro
Kohranjeno OPRAVO
za eno ali dve sobi. Pisme-
ne ponudbe z navedeno ceno
in vito lesa na upravnishvo
»Slovenskega Naroda« pod:
„les 1812“. 1837

Vžigalnike
na benzina, komad K 6.—, trgovci
dobijo ponud, ima v zalogi F. K. Rei-
ser, Ljubljana, Šolenturgova ul. 6.

Sprejme se priden, pošten
h konjem in za vsa
poljska dela. Prosto
stanovanje, hrana in
50 kron plače na me-
sec. Oženjeni z več
delavskimi močmi —
imajo prednost, drugim se plača po
dogovoru. Karlovska Frana, posest-
nik na Levi pri Celju. 1825

hlapec

SEMENA.
Korenje, velikansko, belo K 190.—,
rumeno K 230.—, rdeče K 400.—, ka-
rote K 500.—, čebula, rumena cvi-
tavka, orjaska K 90.—, Zelje belo
glavnato K 365.—, zelje brunšvito
orjasko, K 480.—, Kumare dolge ze-
lene K 90.—, Malvansko bela stla-
korna ropa K 7.—, rdeča K 100.—,
K 6.—, soleraba pozna, modra, or-
jaska K 650.—, Sladki jamež (fenhel)
K 25.—, Peteršiljove sadike, veda-
na ropa, stridonska (pomna) ropa,
hagan, cikorijske sadike, smetla,
kardijola, solena l. t. d. vse najce-
neje za 1 kg zavojnino zaračunano
pošilja Leopold Richter Hofman-
n, Celje, Mozartova pot.

Odda se
v najem stanovanje
z 2 odnosno 3 so-
bami, kuhinjo ter
pritlikinami — Po-
nudbe pod „Najem
1802“ na upr. lista.

Krapinske Toplice
(Hrvatsko).
zdravilje protiv, reuma, ischias.
Pojasnila in prospekti zastoj. Dobra
prehrana zagotovljena. 1421

Kupim hišo v Ljubljani
na prometnem kraju. :
Pismene ponudbe z podrobnimi poja-
snili in ceno pod „Hiša/1183“ na
upravnishvo »Slov. Naroda«. 1183

PRODAJALKA
za trgovino čevljev se takoj sprejme.
Reflektira se le na dobro moč, ki je v
tej stroki izvežbana, ter slovenskega
in nemškega jezika zmožna. Pismene
ponudbe s sliko na trdko Peter
Kozina & Co., v Ljubljani. 1826

Zakonska brez otrok iščeta
1. ali 15. majem 1837

meblirano stanovanje
z eno ali dvema sobama in kuhinjo,
če mogoče v bližini Ljubljanskega
gradu. — Ponudbe na upravnishvo
»Sloven. Naroda« pod „Hiša 1817“. 1791

Ne prekupec
nego tvornica sama je najboljši kraj,
kjer lahko hitro in dobro prodaste
svojo kontrolno blaginjo. Obrnite se
torej samo na: Nacionalni Register
Kasson & M. B. E. Dunaj, VI.,
Stiebarngasse 31. 1806

Češko gosje perje.
1 kg bel-ga puljenega I. vrsta K 24.—
1 » » » II. » K 16 50
1 » » » III. » K 7.—
1 » » » sivega » » K 7.—
1 » » » belega nepuljenega I. vrsta K 10.—
1 » » » II. » K 6 50

Po povzetju pošilja se po 5 kg ali več
I. HALDEK, Praga-Smichov, 1824
Kinského 1.

Žveplo za žveplanje
dobavlja v vsaki množini
ANTON K. NEIDER, Gradec,
Haydngasse 10.
Kupujem surovo žveplo in rjavo
želatino. — Prosim ponudb. — 1781

Atelier
umetniško sestavljenih rečnih del.
Začeto in gotovo korolno torbiče,
stori blazine l. t. d. 1638

Minka Detičková,
Kralj. Vinohrady, Jungman. št. 95.

Rabim
za opekarno
1 mlm (Kugelmühle) 1837
1 stroj za mehanje kovica.
Ponudbe s ceno in navedbo karacitete
na upr. »Sl. Nar.« pod „ceno 1822“. 1791

G. Flux
Gospodsk. ulica 4,
I nadstropje, levo.

Uradno dovoljena, že 20 let
obstoječa najstarejša ljublj.
posredovalnica stanovanj in služb
v udobnost cenj. občinstva zopet v
središču mesta.

išče nujno: 3—4 gospodične k otro-
kom za Ljubljano in zunaj, z znan-
jem klavirja; 5—6 sobarje za tukaj
in zunaj, opore gospodinj za tukaj
na deželo, kuharice za častniško mizo,
10 gospodov, več kuharic in dekle
za vsaj dobra plača, stalna mesta. Pri
zunanjih dopisih prosim znanost za
odgovor. 1836

Občni ZBOR
Posojilnice v Brežicah
se vrši v sredo dne 1. maja 1918
ob 7. uri zvečer v tisti pisarni.

DNEVNI RED:
1. Prečilo načelstva.
2. Prečilo nadzorstva.
3. Odborenje računskega zaključka
za leto 1917.
4. Večitev načelstva.
5. Večitev nadzorstva.
6. Sklepnost. 1842

Ako bi ta občni zbor ob 7. uri ne
bil sklepčen, vrši se isti dan in v istem
prostoru drugi občni zbor, ki sklepa
takrat pri vsakem številu združenikov
Načelstvo.

Išče se stanovanje
dve sobi in kuhinja. — Kdor preskrbi,
dobi 1000 kg promoga. Kdo, pove
upravnishvo »Sloven. Naroda«. 1820

Tesarje in mizarje
proti dobremu plačilu (za hrano in stan-
ovanje skrbijo eno) sprejme ANTON
STEINER, Ljubljana, Jeranova
ulica št. 11. 175

POLJSKE KOTLE
z lačnem vse velikosti ter razne sve-
tiljke ima na zalogi Oswald Dobeč,
Ljubljana, Martinova cesta 5. 1486

Proda se približno
2 vagona mecesnevega lesu
žaganega, od 3 cm do 6 cm debelo-
sti, za mizarstvo. — Poizve se pri
lastniku: Franc Grebencu, posest-
niku, Trbovlje I. 1711

Sprejme se brzojavne službe večša
poštna pomočnica
ali pomočnik.
Hrana kakor snloh vsa oskrba v hiši.
Cenene ponudbe na upravnishvo »Slov.
Naroda« pod št. 310/1742“. 1791

Knjigovodja
am knjigovodinja, starejša, samo-
stojna moč, se takoj sprejme pod do-
brimi pogoji. Istotam se sprejme tudi
uradni vajenec in zanesljiv trgov-
ski sluga. Le resne ponudbe na trdko
Fr. Čuden, Ljubljana, Prešernova
ulica 1. 1691

Srbečico, hraste, lišaje
odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. poslav. varovano „SEABA-
FORM“ rujava mazilo. Popolnoma brez duha in ne maže. Poskusni
lonček K 230 veliki K 4.—, porcija za rodbino K 11.—.

Dr. E. Flesch's Kronen-Apotheke (Győr), Raab Ogrsko.
Zaloga za Ljubljano in okolico: Lokarna „pri zlatem jelenu“,
Ljubljana, Marija trg. 880

Pozor na varstveno znamko „SEABAFORM“

Prostovoljna prodaja posestva.
Proda se prostovoljno na lepem in zdravem mestu, 4 km. od Lju-
bljanske ceste ležeče posestvo v velikosti 240 orolov. Od tega je
15 orolov njiv, 5 orolov vrt in sadovnjaka, 4 orole travni-
ka, 7 orolov vinograde, 120 orolov loze, drugo pašniki z novo
prizemno hišo in gospodarskimi poslopi. — Cena 350.000 kron.
Blizja pojasnila daje Miho Ribič obč. tajnik v Netretiču pri Karlovcu,
Hrvaško. 1656

Dr. Dušan Oswald
in
Pavluška Urbančičeva
vred. zaročena. ženo
Ljubljana. 1780 Zagreb.

Največja slovenska hranilnica!
Mestna hranilnica ljubljanska
LIUBLJANA, Prešernova ulica št. 3
je imela koncem leta 1916 vlog K 66.800.000—
hipotečnih in občinskih posojil „ 27.600.000—
rezervnega zaklada „ 2.500.000—
Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

4%
večje in nestalne vloge pa po dogovoru. 159

Hranilnica je pupitarno varna in stoji pod kontrolo
c. kr. deželne vlade.
Za varčenje ima vpeljane lične domače hranilnike.
Posoja na zemljišča in poslopija na Kranjskem proti
5%, izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti
najmanj 1% oziroma 3/4% odplačevanju na dolg.
V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.

Alfonz Breznik
učitelj Glasbene Matice
in edini zapriž. strokov-
njak c. kr. dež. sedišča
Ljubljana, Kongresni trg št. 15
(nasproti nunske cerkve.)

Največja in neizposobnejša trdka in izposojevalnica
klavirjev, pianov in harmonijev na jugu Avstrije. Velikanska
zaloga vseh glasbenih instrumentov, strun in muzikalij. Klavirje prvih
c. kr. dvornih in komornih trdk: Bösendorfer, Förster, Rudolt
Steinhammer, Möhl & Heitzman, Stos in Hofmann imajo edino
izključno le jaz za Kranjsko v zalogi ter svarim pred nakupom falzi-
katov in navideznega „počina“.

Uglajevanje in popravila
strokovniško in ceno.
10 letna postavnob-
vna garancija

Alfonz Breznik
učitelj Glasbene Matice
in edini zapriž. strokov-
njak c. kr. dež. sedišča
Ljubljana, Kongresni trg št. 15
(nasproti nunske cerkve.)

Največja in neizposobnejša trdka in izposojevalnica
klavirjev, pianov in harmonijev na jugu Avstrije. Velikanska
zaloga vseh glasbenih instrumentov, strun in muzikalij. Klavirje prvih
c. kr. dvornih in komornih trdk: Bösendorfer, Förster, Rudolt
Steinhammer, Möhl & Heitzman, Stos in Hofmann imajo edino
izključno le jaz za Kranjsko v zalogi ter svarim pred nakupom falzi-
katov in navideznega „počina“.

Uglajevanje in popravila
strokovniško in ceno.
10 letna postavnob-
vna garancija

Alfonz Breznik
učitelj Glasbene Matice
in edini zapriž. strokov-
njak c. kr. dež. sedišča
Ljubljana, Kongresni trg št. 15
(nasproti nunske cerkve.)

Največja in neizposobnejša trdka in izposojevalnica
klavirjev, pianov in harmonijev na jugu Avstrije. Velikanska
zaloga vseh glasbenih instrumentov, strun in muzikalij. Klavirje prvih
c. kr. dvornih in komornih trdk: Bösendorfer, Förster, Rudolt
Steinhammer, Möhl & Heitzman, Stos in Hofmann imajo edino
izključno le jaz za Kranjsko v zalogi ter svarim pred nakupom falzi-
katov in navideznega „počina“.

Uglajevanje in popravila
strokovniško in ceno.
10 letna postavnob-
vna garancija

Alfonz Breznik
učitelj Glasbene Matice
in edini zapriž. strokov-
njak c. kr. dež. sedišča
Ljubljana, Kongresni trg št. 15
(nasproti nunske cerkve.)

Največja in neizposobnejša trdka in izposojevalnica
klavirjev, pianov in harmonijev na jugu Avstrije. Velikanska
zaloga vseh glasbenih instrumentov, strun in muzikalij. Klavirje prvih
c. kr. dvornih in komornih trdk: Bösendorfer, Förster, Rudolt
Steinhammer, Möhl & Heitzman, Stos in Hofmann imajo edino
izključno le jaz za Kranjsko v zalogi ter svarim pred nakupom falzi-
katov in navideznega „počina“.

Uglajevanje in popravila
strokovniško in ceno.
10 letna postavnob-
vna garancija

Alfonz Breznik
učitelj Glasbene Matice
in edini zapriž. strokov-
njak c. kr. dež. sedišča
Ljubljana, Kongresni trg št. 15
(nasproti nunske cerkve.)

Največja in neizposobnejša trdka in izposojevalnica
klavirjev, pianov in harmonijev na jugu Avstrije. Velikanska
zaloga vseh glasbenih instrumentov, strun in muzikalij. Klavirje prvih
c. kr. dvornih in komornih trdk: Bösendorfer, Förster, Rudolt
Steinhammer, Möhl & Heitzman, Stos in Hofmann imajo edino
izključno le jaz za Kranjsko v zalogi ter svarim pred nakupom falzi-
katov in navideznega „počina“.

Uglajevanje in popravila
strokovniško in ceno.
10 letna postavnob-
vna garancija

Delavci in delavke
se sprejmejo proti dobri plači v re-
misl elektr. cestne telefonice, Za-
loška cesta št. 25. 1709

KLAVIR, se dober za učiti, se
dobi, kdor preskrbi
za avgust stanovanje, z 2 ali 3 so-
bami. — Ponudbe pod „Klavir 1724“
na upravnishvo „Sloven. Naroda“.

Nekaj damskih bluz
srednje velikosti je na prodaj. Cena
od K 43.— do K 55.— Marija Tere-
zija cesta št. 13, II. nad, vrata 107.

Sto kron
nagrade onemu, ki preskrbi takoj stan-
ovanje z 1—3 sobami. Ponudbe pod
„Sto kron 1803“ na upravo lista.

SODE za mošt
v velikosti do 700 litrov, kupi po
najvišjih cenah. L. Steizer, Eggen-
berg pri Gradcu, Exortstrasse 51.

Proda se kompletna
spalna oprava.
Ljubljana, Gradsko št. 5, trafika.

Dva dobro izurjena
čevljarska pomočnika
tako sprejme za boljše dela IVAN
EOS, Zagorje ob Savi 116. 1756

Strežnico
za snajenje tr-
govinskih pro-
storov in razlo-
žnih šip, samo
predpoljska
služba, išče trgo-
vina P. MAGDIČ, LJUBLJANA. 1760

Dober sadni mošt

prodaja v večji množini trdka Anton
Kušlan, Ljubljana, Karlovska cesta
št. 13. 17. 9

Kupim hišo

v Ljubljani,
v bližini južnega kolodvora ali pošte,
ter z vrtno ali dvoriščem. Hiše v do-
brem stanju imajo prednost. Ponudbe
s ceno in lego na uprav. „Slov. Nar.“
pod „Moj dom 1737“.

Št. 5961-18.

Služba obč. tajnika,

ki je zmožen vseh tajniških poslov
ter knjigovodstva za obč. upravo,
se razpisuje vsled poklica obč.
tajnika v črnovojniško službovanje.
Plača po dogovoru. Prošnje s priloženo
do konca t. m. 1736
Mestno upravnstvo Sv. Križ,
12. aprila 1918
Župan: Medvedšek s. r.

Sodi za vino in zelje

vsake množine, se kupijo.
Ponudbe na
„Postfach 49“, Gradec.

Izpuščaie

hraste, srbečice, grinte in druge
kožne bolezni odpravi hitro in si-
gurno Paratol, domače mazilo. Ne
umaže, je brez vonja, zato uporabno
tudi čez dan. Veliki lonček K 3.50,
dvojni K 6.—. Dalje Paratol tresni
prašek za varstvo občutljive kože,
skatljica K 2.50. Oboje se dobi proti
vposlatvi zneska v lekarnarja M.
Klein Paratol tvornici v Budim-
pešti, VII-24. Róssa utca 21.

Josip Jug

pleškarski in likarski mojster
Ljubljana, Rimska cesta št. 16.
se priporoča cenjenemu občin-
stvu za vsa v to stroko spadajoča
dela. Jamčim da delam samo s
pristnim firnežem.

Solidna in točna postrožba.

ČRNO BRINJE

lepe, čiste in zdrave kakovosti
se dobi pri trdki 1616

J. RNEZ, v LJUBLJANI,
MARIE TEREZIJE CESTA 3.

Framydol je sredstvo za po-
mlajenje las, ki
reže, svetle in sive lase in
brado za trajno temno pobarva.
Od steklenice s posil. vred K 2.7.

Rydyol
je razbura vođa, ki živo
pordeči blela lica. Učinek
je čudovit. 1 ste-
klenica s posilno vred K 2.45.

Naslov za naročila:
Jan. Grolich, Engel - Drogerie,
Brno šte. 639, Moravsko.

Miši, podgane, stenice, ščurki.

Izdelava in razpošiljanje presku-
šeno radikalno učinkovitih uni-
čevalnih sredstev, za katera do-
bivamo vsak dan priznana pisma. —
Zoper podgane in miši K 5.—. Proti
ščuharjem in ščurkom K 4.50. Tink-
tura zoper stenice K 2.—. Uničevalec
moljev K 2.—. Prašek zoper mršes
K 1.50 in 3 K. Razpihovalec k temu
K 1.20, za živinske uši K 1.50. Pra-
šek zoper uši v obliki in perila K
2.—. Tinktura zoper pasje bolhe K
1.20. Tinktura zoper mršes na drveju
in zelenjavi (rastlinske škodljivce) K
3.—. Pošilja se po povzetju. — Zavod
za uničevanje mršes M. Jankar,
Zagreb 15, Petričeva ul. 3. 1099

Zapirajte! Zapirajte!

Ravnatelj delo
več 1000 dvanajstoric visečih ključavnic
(„Anhangschlüssel“)

ter papirnatih serviletov, kateri se
prav po njeni ceni prodajo. 738
Ljubljana, Gradišče 7 Maks Cernak.

Vsaka dama naj čita

mojo velezanimivo navodilo o
modernem negovanju grudi.
Iskušen svet pri vpadlosti in pomani-
kanju bujnosti. — Pišite zaupno na
Jdo Krause, Požun, Pressburg Ogrsko
Schanzstrasse 2. odd. 41.

SOLALI

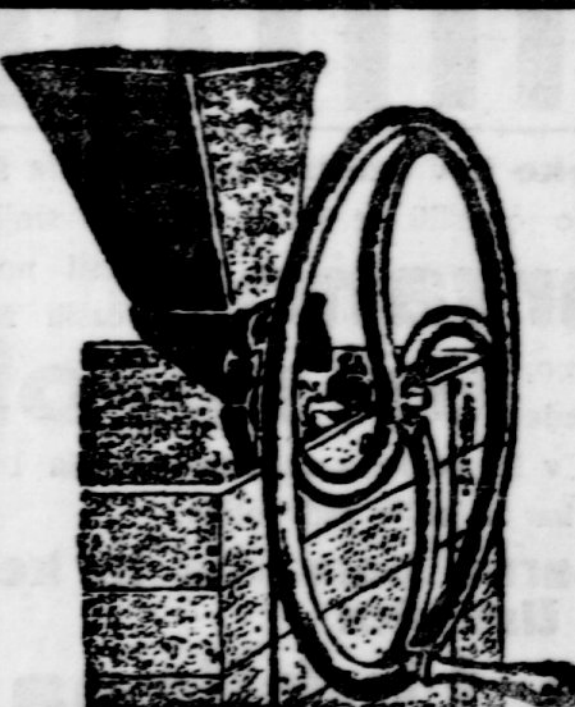
najboljše cigaretni papirji
trgovina z cigaretnim papirjem družba z omejeno zavezo Sanybusch & Co.

Lepota je sreča!

Po dolgoletnem raziskavanju na polju negovanja lepote se je končno
posrečilo, najti novo metodo, po kateri se vse nadležne kožne neči-
stosti kot pege, zajedci, mozolji, gube, nosna in obrazna rdečica te-
kom nekaj dni sigurno odstranijo na kar zadobi obraz, tudi pri sta-
rejših damah, mladostno sveže rožnato lice. Učinek je presenetljiv in
ta recept so sijajno priporočili sloveči zdravniki. Tisoči prostovoljnih
priznanj! Vsakomur dajem proti retour-znamki popolnoma zasloni
pojasnila. Pišite takoj na: L. Decker, Dunaj 56, Predal 19,
oddelek 36. 119

Več lepih modernih

pisalnih miz, dalje lepe spalne opra-
ve, žimnice, postelje ter drugo po-
hištvo in veliko izbiro potovalnih
košar vseh velikosti ima v zalogi
Vido Bratovž, Stari trg 4
v Ljubljani. 1799

ČUDESNI DROBILNI MLIN.

Najboljši in najnovejši ro-
čni drobilni mlin, ki izmelje
vsake vrste zrnje: koružo,
pšenico v najfinjšo moko.
Cena za komad 95 K.
z zavojnino vred ob prosti
vozni
Henrik Faludi & Comp.
Budapest V., 1808
Akadémia - utca 1.

Vučkovičeva IPOZORI Vučkovičeva

„Kubakava“ nadomestilo
„MILKA“

„MILKA-SOPULIN“ snežno beli lug
„MILKA“ Kristal vanilin-sladkor
„MILKA“ prašek za peko.

Dišave, poper, paprika, cimet, čisti gar, nilment, blinčki,
janež, kocke za juho in golaž, ruski čaj, nilmo za brinjajo,
toiletne mila, kakol in vsa druga kolonijalna roba dobi se
edino po najnižjih cenah pri solidni in znani trdki

Prva zagrebška importna in eksportna agenturno
komisijonarna trgovina in tovarna „MILKA“ proizvo-
dov s skladiščem na dobele

ZAGREB, Nikoličeva 9.

Zahtevajte cenike! 1161 Doktor je zalog!

Kdor trpi pred nadlogo miši in podgan

(tudi krčic, krčic, podgan, pižmaric, hrčkov, ščurkov, mravelj, stonog) naj piše
neobvezno na Strakon des TERROR Institutes für Oesterreich,
Dunaj, L., Werdertorgasse 17. — Obiastveno priporočena metoda. 1658

G. F. Jurásek

uglaševalec klavirjev in trgovec z glasbili
Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Edina kence. trdka za uglaševanje
klavirjev in harmonijev ter popravila
vseh glasbil. Vsa ta dela izvršujem stro-
kovno in ceno. Glasbenim šolam ugla-
šuje izključno le G. F. Jurásek.

100.000 i

odiema-čev potrjuje, da uniče-
valec korenin „RIEALZAM“ v
treh dneh brez bolečin odstrani
kurja očesa, bradavice, roženo
kožo. Uspeh z jamčim. Cena 3 K.
— Posilni prašek „ITA“
odpravi prav hitro potenje nog, rok in pa duh.
Cena K 2.50, 3 lončki 6 K. — Krema „CIRCE“
požlahtni in omehta razkave razpokane roke. —
Cena 5.—. — „TIDES“ odpravi „TIDES“ ob
3 lončki 12 K. ZOBOBOL trdovratnem revmatič-
nem zobobolu, ko odreko vsi pomčki in pri otih
zoboh. Ob neuspehu denar nazaj. Cena 3 K, 3 po-
sodice 7 K, 6 posodic 10 K. Nič več zobne ka-
mena, nič več slabe sape iz ust. Snežnobele zobe
vam pripravi zobni fluid „XIRIS“. Takoišnji uč-
nek. — Cena 3 K. KEMENY, Košice (Kassa) L., Postfach
3 steklenice 7 K. 1562

Podaljšaj svoje življenje!

Mogoče je podaljšati si življenje, preprečiti bo-
lezni, bolnike ozdraviti, slabotne pokrepčati, ne-
stanovitne trdne in nesrečne vesele storiti.

Kaj tiči za vsako boleznijo?
Oslabjenje živčnih moči, potrlost duha, izguba dra-
gih prijateljev in sorodnikov, razočaranje, strah
pred boleznijo, nepravilno življenje in drugi vzroki.

Veselo srce

je najboljši zdravnik. Je neka pot, ki te privede do radosti
in te poživi z novimi upi, in ta pot je opisana v knjigi,
ki jo pošljem vsakomur kdor piše ponjo

popolnoma zastoj.

V tej knjižici je pojasnjeno, kako zamore vsakdo v kratkem
času, ne da bi bil oviran pri poklicu, moč živčevja in miši-
čevja nadomestiti, utrujenost, potrlost, raztresenost, oslabe-
lost spomina, nevoljo do dela in druge znake bolezni pa
odpraviti. Zahtevajte ta spis, ki vam bo prinesel vesele ure.

Naslov:

Ernst Orzech, Berlin S. W., Markgrafenstrasse 63, Abt. 456.

srečke Rdečega križa

Izvrsten igralni načrt!
Glavni dobiček prihodnjega žrebanja 1. maja 1918.

200.000 K.

Nadaljni dobitki:
1 dobiček po K 40.000 2 dobitka po K 5.000
2 dobitka „K 10.000 10 dobitkov po K 1000

in mnogo manjših dobitkov.
Do 1920 4 žrebanja letno.
Vsaka srečka mora do leta 1956 biti izrečana.

Nakupna cena 45 kron

Po pošiljavi tega zneska in 60 h za rekomandacijo in efektivni prom.
davek, se dopolnje naročilo nemudoma originalna srečka.

Cena na zmerne mesečne obroke:

3 komada na 37 mesečnih obrokov po K 4.50
5 komadov „ 37 mesečnih obrokov po K 7.50
10 komadov „ 37 mesečnih obrokov po K 15.—
15 komadov „ 37 mesečnih obrokov po K 22.—

Kupci na obroke dobe po nakazilu prvega mesečnega obroka zakonit
dobitveni list z naznanilom številke.

Edina igralna pravica po plačilu prvega obroka.
Žrebna lista in položnice na razpolago. — Naročniki z bojišča naj
naznanijo svoj domači naslov, ker so vrnodostne pošiljate na bojišče
nedopustne.

Bančna firma

JOSIP KUGEL & Co.

Poslovalnica c. kr. razredne loterije
Dunaj, VI. Mariahilfstrasse št. 103.

Pošt. hran. račun 146.965. 1418

Iščo se za avgustov termin stanovanje

obstoječe iz dveh sob, kuhinje, pri-
klina ter z električno razsvetljavo. —
Ponudbe na upravnishvo „Slovenskega
Naroda“ pod „M. D. 18/1834“.

Stanovanje

oziroma prostori za pisarno v bližini
sodnije se išče eventualno se zamenja
stanovanje v tem kraju, s cenim pa
lepim stanovanjem na periferiji mesta.
Tudi se zamenja hiša na Dunaju z
hišo v Ljubljani. Ponudbe na upravnishvo
„Slov. Naroda“ pod „stanovanje in
zamenja 840“.

Kupujem umetno zobovje

in splošno vse, kar je starinsko.
Posredujem pri prodaji posestev.
ALBERT DERGANC, brivec
Franciskanska ulica 10. 1458

Za takoj se iščeta dva izvrstna trg. pomočnika

železninske stroke večša hrvatskega
in nemškega jezika: eden za detajlni
posel, drugi za skladišče. — Ponudbe
z naznanilom plače in referenc na trdtko
Josip B. Deutsche naslednik —
Ferdo Hirschi k. d. trg. željeza
Zagreb, Jelačićev trg 13. 1765

Zamaški

probkovi, stari od
sodov šampanjski
zamaški, stari ne-
zamljeni zamaški
od steklenic K 20
do K 30, novi K 30
se kupujejo vsak čas. — Po povzetju
samo, če se pošlje vzorec naprej. —
Pri večjih množinah pride na kraj
prevzema. S. DREIBLATT, Dunaj II.
XI. Stadthausgasse 12 bei der Nord-
bahn — Telefon 1483 IV. 1617

Na prodaj imam 10.000 škallic liščila (biksa)

Kranec-Glinz. 1790

Vinko Šket, JI. Bistrica.

Zenitna ponudba.

Železniški revident, 37 let star,
simpatične zunanosti, lastnik velepo-
sestva in veletrgovine na Slovenskem,
želi resnega znanja s primerno, simpa-
tično in dobrostrno gospico, brezhibne
preteklosti, ki ima veselje do gospo-
dinjstva in trgovine. — Ponudbe, če
mogoče s sliko, ki se vrne, je poslati,
če mogoče priporočeno, pod naslovom:
„Gospodar“, posredovalnica „Jelica“, Dunaj, I.
Graben 14. — Anonimna pisma se ne
upoštevajo. — Tajnost je popolnoma
zagotovljena.

Prihranite si denar ako kupite barvo za obleko „TEKLA“.

Edina nepokvarjena pralna znam-
ka. Na drobno zavite po 60 vln.
6—7 zavitkov za damsko obleko.
Preprodajalci ugodne cene za en
gros. Zahtevajte samo znamko
„TEKLA“. 1410

„Commercia“ prodajalca družba na
konec. Ichn. potroš.
Praga II., Václavské náměstí 13.
Telefon Slav. 6187.

Kompletni KURNIKI

v vsaki velikosti,
stroji za valjenje
za poljedelce in veleposelstnike,
mlini za kosti

za pripravo krme (za ročni obrat in gonilo
silo) se knjižo najboljšje pri
Nickerl & Co., d. z. o. z.

specijalno podjetje za racionalno
rejo perutnine in drobnjadi.
Inzerzori 63 pri Dunaju.

Zahtevajte veliki katalog, učna knji-
ga 63 proti vposlatvi 1 K v znamkah.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

„ Delniška glavnica 10.000.000 kron. „ Stritarjeva ulica šte. 2. Rezervni fond okrog 2.000.000 kron.

Poslovalnica c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici sedaj v Ljubljani, in Celju.

Sprejema

vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira varne dobave in dovoljuje
aprovizacijske kredite.

Deležniški kapital K 60.000.000.—
Rezerva „ 17.000.000.—

C. kr. priv.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864.

Vogel Marijin trg-Sv. Petra cesta (v bliž. „Assicurazioni Generali“).

Ustanovljena 1864. — 33 podružnic.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsakdar brezplačno.

Najkulantnejše izvrševanje **borznih naročil** na vseh tuzemskih in inozemskih mestih — Izplačevanje kuponov in izrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastni zaklepom stranke. — **Opravišče c. kr. razr. loterije** Brezplačna revizija izrebanih vrednostnih papirjev — Promese za vsa žrebanja. Izplačila in naknile v Ameriko in iz Amerike

Priznanje: Prometna banka Ljubljana. — Telefon šte. 41

Prazne vreče

vsake vrste in suhe gobe kupuje vedno in v vsaki množini ter plačuje po najvišjih dnevnih cenah trgovska firma **J. Kušlan, Kranj, Gor.** Istotam se sprejme **trgovski uženec.**

Vsakovrstne slamnike, slamnate torbice (cekarje) predprožnike, slamnate šolne priporočam gosp. trgovcem za obila naročila
FRAN CERAR, tovarna slamnikov v Stobu pošta Domžale pri Ljubljani.

Zahtevajte zastoj in poštuno prosto moj katalog s slikami ur, zlatnine, srebrnine, godb. inštr. itd.
JAN. KONRAD c. in kr. dvorni založnik v Mostu (Brux) št. 1958. Nikljaste ali jeklene anker-ure K 26, 28, 30, bela kovina (Gloria-srebro) goldin ali jeklo, remont. z dvojnimi pokrivalom K 35, 40, 50, 60, violine K 22, 24, 26, harmonike K 26, 28 in višje. Za ure triletna garancija. Pošilja se po povzetju. Izmena dopustna ali 651 denar nazaj.

Stampilje vseh vrst za urade društva, trgovce itd.
ANTON CERNE, graver in izdelovatelj kancukovih stampilij
LJUBJANA, Dvorski trg šte. 1.

DAMSKA MESEČNA PREVEZA zdravniško priporočena Varuje pred prehlajenjem, dobro vsesava, piše, komodna in praktična, varčuje perilo, se dobro pere ter ostane vedno mehka. Kompletna garnitura K 6-50, 8-—, na leta trpežna K 12-—, 16-—, najfinejša K 20-—, 25-— in 30-—, Porto 95 vinarjev. V varstvo žensk izmivalni aparat 25-—, 30-—, 32-—, do 36-— K. Pošiljatev diskretno. — Higijen. blaga trgovina **Sl. Potoky Dunaj, VI. Stieglengasse 15.** 1199

F. Batjel Gorica — Ljubljana Stalna ul. št. 2-4. Stari trg šte. 28. Trgovina in mehanična delavnica Moška in ženska dvočolesa s staro paravozico. Šivalni in pisalni stroji, gramofoni. Električne žepne svetilke. Najboljše baterije. Posebno nizka cena za preprodajalce.

Bukovo oglje

za sukcesivno dobavljanje do konca marca 1919 kupi v vsaki množini Preskrba goriva za Primorsko, dr. z. o. j. v Zrstu.

Zelo važna za sedanjí čas ob pomanjkanju mila je za vse gospode, čast duhovščino kakor brivce priznana najboljša
Creme za britje. Ta krema nadkriljuje vsa brivska mila, dobi se v 1/2 kg težkih kositarnih škaticah po 12 kron, ki zadostuje čez leto dni. — Naroča se v specialni trgovini 1795
Milan Hočevaria, Ljubljana.

Modni salon **Stuhly-Maschke** Zidevska ulica šte. 3. Dvorski trg 1, Ljubljana. Priporočila za spomladansko sezijo **slamnike** svilene klobuke in čepice najnovejših oblik za dame in deklice Popravila se sprejemajo. Žalni klobuki vedno v zalogi.

Priporočamo specialno **damsko in otroško konfekcijo** zelo solidne trdke
M. Kristofič-Bučar Ljubljana, Stari trg št. 9. — Lastna hiša. Najnovejša **KOSTUME** Najnovejša **Plaiče, jope** Zalne — domače obleke **Perile, čepice, športne klobuke in stoznike.**

BLUZE **KRILA** Otroške oblekice in obleke za mladenke. Higienično perilo in druge potrebščine za neverojetno.

Trgovina naprodaj!

Radi prevzema drugega podjetja prodam resnemu kupcu, ki želi denar dobro naložiti, svojo dobro uvedeno **trgovino z vso zalogo,** ki obstoji iz papirnega in galanterijskega blaga. — Kupec si lahko za več let zasigura lokale in stanovanje, vse zelo pripravno urejeno. Natančnejši podatki se izvedo pri meni v trgovini.
Fr. Iglič, Ljubljana, Mestni trg 11 trgovec s papirjem in galanterijo na drobno in debelo. 1788

Nasproti gl. pošte.

Lepa birmanska darila !!!

168^a

Zlatina - ure - srebrnina
F. Cuden Sin nasproti gl. pošte v Ljubljani Prijazna posrežba.

Naslov za pisma: **Jos. Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.** **Zahtevajte slovenski cenik!** Priporočamo edino najboljšo šivalne stroje trdke: **Jos. Petelinc, Ljubljana,** poleg frančiškanskega mostu, levo, 3. hiša ob vodi. Največja in edina zaloga šivalnih strojev vseh sistemov v poljubnih opremanj za obrt in rodbino. V zalogi igle, olje, ter deli za razne stroje. **10 letna garancija!** **Dostavitov strojev takoj! Ponk v vozenju brezplačen!**

Mimi Sark, Ljubljana Hotel „pri Maliču“, soba 25., 26. II. nadstropje. Vedno zadnje novosti **dunajskih modelov.** Popravila se okusno in točno izvršujejo. Žalni klobuki vedno v zalogi.

Blago za obleke je v ceni tako poskočilo, da si ga morejo omisliti le najpremožnejši sloji. Staro in po- **pobarvano** nadomesti no- nošeno blago vo. Včasih že zavrženo blago, pobarvano črno, modro, rdeče, rjavo itd. izgleda **kot novo!** Podpisana trdka se priporoča v to svrhu z zagotovilom, da bo cenjeno občinstvo kar najbolje zadovoljila.

Prva in največja parna barvarna in kemična čistilnica
Josip Reich, Ljubljana. Tovarna: Poljanski nasip šte. 4. Podružnica: Selenburgova ulica šte. 3. Polna naročila se točno izvršujejo.

Prva slovanska tovarna igralnih kart začne v kratkem zopet s prodajo **slovanskih igralnih kart.** Vprašanja kakor vso korespondenco se prosi pod: 1768 **Komisijaska prodaja „Prve slovanske tovarne igralnih kart v Ljubljani“.**

Čevljiarski pomočnik,

se takoj sprejme na trajno delo. — Za hrano je preskrbljeno.
Josip Prešeren, Šiška - Ljubljana, Celovška cesta 82. 1747

GARJE srbečico, hraste, lišaje uniči pri človeku in živini **maslo soper srbečico.** Brez duha in ne maže perila. 1 lonček za eno osebo 4 K. Po pošti 5 K poštne prosto. Prodaja in razpošilja **lekarstva Trakoczy v Ljubljani,** zraven rotovža. 1718

Pipe, ustnike za cigare in cigarete, doze, žepna ogledala, kresilnike, naprtnike, gumbe za čevlje I. t. d. VII—1181

Rudolf Bodenmüller Ljubljana, — Stari trg šte. 8. —

Jos. Rojina modni atelje za gospode Ljubljana Franca Jožefa cesta 3. **Vojaške in uradniške uniforme** po meri v najkrajšem času.

Kupujem zmedene ženske lase. **Stefan Strmoli,** Ljubljana, Pod Zrnančo št. 3. **POZOR!** Zaradi vpošiljanja v vojaško službovanje je lokal edipri samo za prodajo blaga in sicer vsaki dan samo od 9. do pol 1. in v nedelje od 9. do 11. ure dop.

Kupujem: les za jame od 12 cm naprej na mt mehak okrogel les, suheko lubje lanske in le-čezlo } tošnje kostanjov les } od 10 cm naprej hrastov les } Prosim ponudbe s skrajnimi cenami, množino in navedbo roka za oddajo 1745
Vinko Vabič, Zalec, Spodnje Štajersko. Kulantno poslovanje. Takojšnje plačilo proti duplikatom.

Stanje vlog koncem novembra 1917 ca. K 200,707.005-70.

Glavnica K 40.000.000.—.

Podružnica v Ljubljani

Češka industrijalna banka

Stritarjeva ulica št. 9.

Financiranje vojaških dobav.

::

::

Kredite za aprovizračne nakupe.

Vsakovrstne bančne transakcije.

Srečno c. kr. avstr. razredne loterije.

Nakazila vojnim ujetnikom.